

DET NY
Clarté

Tariq Ali · Mikkel Bolt · Samir Amin · Columbus · Peter Øvig Knudsen

TEMA 2: BIN LADEN - Ven eller fjende?

TEMA:

Kvindekampen

vers. 0.8

Pakistan efter Bhuttos død · Valg i Zimbabwe
Interview med afvist asylansøger · Eu-traktaten
Vaxholm og angrebet på fagbevægelsen

AFTENKAFFE-MORALISTERNE
- Blekingegadebande-medlem tager til genmæle!

VI ER HER STADIG

Og vi er stadig det eneste parti der stiller de kritiske spørgsmål

Indhold

DET NY Clarté #6

Fotoserie af
Søren Zeuth

Aktuelt & baggrund

- s. 04 **Interview:** -Asyloprøret – en afvist asylansøger udtaler sig.
Af Holger Ross Lauritsen
- s. 09 **Kommentar:** Pakistan – Den mørke nat er langt fra ovre.
Af Tariq Ali

Opinion

- s. 20 **Nyhedskommentarer:** Valg i Zimbabwe; EU-traktaten; Vaxholm og angrebet på fagbevægelsen; Ged i imperialismekritikken?; Verdensbanken og de fattige.
- s. 25 **Lederen:** Røgelse eller klarhed? – *Afredaktionen*
- s. 34 **Den Røde Plads:** Det individualiserede velfærdssamfund.
Af Luise Li Langergaard
- s. 42 **Synspunkt:** Fjendebilleder og mælkebøtter – kommentar til politiet og til folk med interesse i fred og konfliktløsning.
Af Den anden stemme fra Blekingegade 2, 1.th.

s. 44 Tema 1: Kvindekampen vers. 0.8

- s. 44 **Rundborde diskussion:** Patværket – "Vi har ikke brug for at sige at vi er feminister." – *Af Liv Helm*
- s. 53 **Indlæg:** Separatistværket – Feminisme på den unge venstrefløj. – *Af Luise Gravgaard og Johanne Skriver*
- s. 59 **Rundborde diskussion:** Politikerværket – "Skal mænd gå med makeup før vi får ligestilling?" – *Af Troels Riis Larsen*

s. 44 Tema 2: bin Laden – Ven eller fjende?

- s. 44 **Analyse:** Politisk islam i imperialismens tjeneste. – *Af Samir Amin*
- s. 53 **Anmeldelse:** De antihegemoniske bevægelser og den islamske fundamentalisme. – *Af Mikkel Bolt*

Bøger: Anmeldelser & debat

- s. 72 **Blekingegadebanden I og II (Øvig Knudsen); Christoffer Columbus (Lindqvist); Empire's Workshop (Grandin).**

Asyloprøret

LEJRNYT. De mennesker der er genstand for mediernes skiftende fokus kommer ikke altid til orde. Vi har vænnet os til at de i stedet for at præsentere sig selv, bliver repræsenteret af journalister og eksperter. Det gælder ikke mindst de afviste asylansøgere. De har ofte været politisk aktive i deres hjemlande, derfor tog Det Ny Clarté initiativ til et interview hinsides de velmenende, men reducerende og afpolitiserende, opfattelser af asylansøgerne som nogle sølle stakler der blot sidder og venter på vores medlidenhed.

Af **Holger Ross Lauritsen**. Illu: **Birgitte Søvsø**

Grundet en af verdens strammeste asyllovgivninger sidder der i de danske asylcentre omkring tusind afviste asylansøgere, hvoraf mange har siddet der i adskillige år. Dette forhold har efterhånden fået en del pressemøtale og er blevet kritiseret af både forskellige foreninger, politiske partier og almindeligt forargede borgere. Alligevel har regeringen nægtet at ændre på asylpraksissen.

Hvordan skal man forholde sig til denne stædighed? Med andre ord: Med hvilke midler skal der fremover fortsat lægges pres på regeringen? Et svar herpå kan man nok delvist finde hos de mange foreninger og netværk der arbejder for en anden asylpolitik. Deres udsendte har imidlertid valgt at gå uden om disse kanaler og spørge en af dem, hele sagen drejer sig om.

Ali, som har foretrukket at være anonym (hans rigtige navn er kendt af redaktionen), er iransk flygtning. Han fik for fire år siden afslag på sin ansøgning om asyl og har siden skullet melde sig til politiet to gange om ugen. I Iran var Ali aktiv i studenterbevægelsen som modarbejder præstestyret. På den baggrund var det nærliggende at stille ham et lidt flabet spørgsmål, da jeg snakkede med ham hen over en kop kaffe på hans værelse i Sandholmløjren:

Hvorfor har du og andre politiske flygtninge ikke taget jeres politiske aktivisme med jer til Danmark? I er vel vant til at arbejde politisk under ret ekstreme vilkår, så

hvordan kan det være at det i den grad er lykkedes at lukke munden på jer?

“Svaret er nok at mange politiske flygtninge er trætte af politik. Det er jo netop derfor vi har søgt om asyl. Da jeg selv kom til Danmark, ville jeg bare have asyl hurtigst muligt så jeg igen kunne begynde et liv som det jeg før har haft i Iran, uden at skulle tænke på politik. Det var jo det politiske engagement der tvang mig til at flygte, så det engagement har faktisk ødelagt mit liv.”

Så du fortryder faktisk at du i sin tid blev politisk aktiv?

“Jeg gider det bare ikke mere. Jeg kunne have fået en god karriere og alt muligt, og nu sidder jeg her og kan ikke få noget som helst. Desværre er det bare sådan at man af og til bliver nødt til at blande sig i politik. Under den sidste valgkamp (i Danmark, red.) blev man for eksempel nødt til at fortælle hvad der foregår i Iran, i Danmark, i asylcentre og så videre. Og det gør jeg så, men jeg ville helst lade være, for det ender bare med at jeg får de samme problemer som jeg havde i Iran.”

Til trods for denne aversion mod politisk aktivisme følger Ali åbenbart med i medierne, for han er forbløffende velorienteret. Og når jeg går ham på klingen, indrømmer han da også at han nok aldrig helt vil kunne lade være med at blande sig. Han håber bare på at få et liv hvor han selv kan bestemme sig for hvornår og hvor meget han vil engagere sig.

Hvad mener du man kan

” Desværre er det bare sådan at man af og til bliver nødt til at blande sig i politik

Asbjørn

SULTE-
STREJKE

???

F.

IST Jeg tror på Gud, alle på tro og

Politisk aktivisme

DANSKE
POLITIKER

DEN

MAN KAN BLIVE
NØDT TIL AT
SULTESTREJKE

træt af
politik!!

Hvad foretrækker
du? Et af her
eller i Iran?

SENDT DEM TILBAGE
TIL
VAR
OG
IRAN, HVOR DE
BLEVET TORTURERET
SLAET IHJEL
PENG
De har jo
brug for

SELVMORD

Hvad skal
ellers gøre?

i haa
ig for
le mulige
upper

DE ARB-
EDERT
SORT

gøre her og nu hvis man vil støtte de afviste asylansøgere?

“Det er svært at svare på. Asylansøgerne selv har ikke kræfter til at gøre så meget. Nu er der så de her “Bedsteforældre for asyl”, der demonstrerer foran Sandholmlejren hver søndag. De har snart været her ti gange, men der hjælper ikke rigtig noget. Det eneste der er sket er at regeringen har sagt at de vil give nogle af de afviste asylansøgere lov til bo at uden for centrene, men det betyder ikke noget. Der er ikke nogen forskel på om man bor i asylcenteret eller udenfor. Man har alligevel ikke lov til at arbejde, og man bliver til sidst sendt tilbage til Iran.”

Af og til er der trods alt noget der virker.

Sidste år var der for eksempel nogle iranere der sultestrejkede på Christiansborg Slotsplads, og en af dem endte med at opholdstilladelse.

“Ja, det var faktisk nogle af mine venner. Det startede med at en fyr vi kendte begik selvmord. Det var skræmmende, for han var helt normal og havde de samme forhold som os andre. Men han fik afslag, og det er der nogle der ikke kan holde ud. Han begik selvmord, og så begyndte de andre at sultestrejke.”

Jeg ved ikke om jeg synes det er en god ide at sultestrejke. Man ødelægger jo sig selv. Man vender vreden indad i stedet for at vende den udad.

Fakta

Om de afviste asylansøgere

Den danske asyllovgivning er blandt verdens strammeste. En indlysende konsekvens heraf er en begrænsning af antallet af flygtninge der lukkes ind i landet. En mindre indlysende konsekvens er at en gruppe mennesker faktisk ender med at leve i Danmark, men under vilkår der mildest talt er uhyrlige. Det drejer sig om de over tusind asylansøgere – deraf omkring en fjerdedel børn – der efter at have fået afslag på deres ansøgning om opholdstilladelse har nægtet frivilligt at rejse ud, og som det for politiet hidtil ikke har været muligt at tvangshjemsende. De sidder nu på ubestemt tid i asylcentre, uden ret til at arbejde eller uddanne sig og ofte uden lommepenge. De ved desuden ikke om politiet pludselig kommer

og henter dem for med tvang at sende dem tilbage til det hjemland, hvor de ofte frygter for deres liv. Sådanne pludselige tvangshjemsendelser har nemlig flere gange fundet sted når det er lykkedes de danske og de udenlandske myndigheder at blive enige.

Det påstås ofte at disse asylansøgere blot er ude på at snyde og at man må have tiltro til Flygtningenævnets “uafhængige vurdering”, som regeringen ikke kan blande sig i. Men hermed forties en række forhold. For det første er problemet med de afviste asylansøgere opstået i takt med at asyllovgivningen er blevet strammet. Det er altså tydeligvis et politisk og ikke et administrativt problem. For det andet ville asylansøgerne vel ikke frivilligt blive siddende i asylcentrenes ingenmandsland, hvis de virkelig trygt kunne rejse tilbage deres hjemland (i et tilfælde som Alis giver det tydeligvis heller ikke nogen mening). For det tredje er det ofte hjemlandets egen regering der påpeger

---

“Man kan blive nødt til at sultestrejke. Hvad foretrækker du, at dø her eller at dø i Iran? Og hvordan skal man ellers bevise at man er forfulgt? Jeg er blevet afvist. De siger jeg skal vende tilbage til Iran. Men jeg er jo ikke dum. Hvis jeg virkelig kunne rejse tilbage til Iran ville jeg da gøre det, i stedet for at sidde her. Alligevel bliver man ved med at afvise mig. Så da de andre begyndte at sultestrejke, overvejede jeg faktisk at gøre det samme for at bevise at jeg er forfulgt. Du siger at man i stedet skal vende vreden udad, men hvordan skal man gøre det?”

” Man kan blive nødt til at sultestrejke. Hvad foretrækker du, at dø her eller at dø i Iran?”

Hvordan skal vi lave en revolution i den danske asylpolitik?”

Man kan jo for eksempel demonstrere og samle underskrifter ind, sådan som Amnesti Nu (se fakta-boksen her på siden, red.) har gjort.

“Ja, det er også godt, og jeg var med til den fine demonstration foran Christiansborg, men foreløbig har det ikke hjulpet særlig meget. Det er politikerne der bestemmer, og de vil ikke gøre noget for os. Da Rikke Hvilshøj og Anders Fogh pludselig sagde at nogle af os skulle have lov til

---

at det er for farligt for asylansøgerne at vende hjem. I Kosovo er det sågar FN-myndighederne der undsiger sig evnen til at garantere hjemvendte flygtnings sikkerhed. På dette sidste punkt er situationen i Iran dog en lidt anden, da det her ikke skyldes et hensyn til asylansøgerens sikkerhed at myndighederne ikke vil tage imod de dem. Det betyder imidlertid ikke at det er mindre farligt for de iranske flygtninge at vende hjem, snarere tværtimod...

Den skandaløse danske asylpraksis har fået et særligt grelt udtryk i forbindelse med Irak. Af de millioner irakere der er på flugt fra en krig som den danske regering selv er med til at føre, har omkring halvtreds fået asyl her i landet i 2006. Det skal sammenlignes med at andre lande som Holland og Belgien, der også normalt fører en stram asylpolitik, på opfordring fra FN's flygtningehøjkommissariat har valgt at åbne op for irakiske flygtninge, til trods for at disse lande ikke selv er involverede i Irak-krigen.

Som en reaktion på alt dette har bevægelsen Amnesti Nu i Danmark senest samlet over 90.000 underskrifter ind til støtte for kravet om opholdstilladelse til de asylansøgere der har siddet i over tre år i asylcentre. Da en lignende underskriftindsamling i Sverige samlede over 150.000 underskrifter, gav den svenske regering efter og vedtog en særlov. I Danmark er der derimod ikke sket andet end at regeringen har stillet forslag om at et begrænset antal børnefamilier skulle have lov til at bo uden for asylcentre, og det til trods for at antallet af danske underskrifter udgør en procentvis større del af befolkningen, end det var tilfældet i Sverige.

Kilder:

Dansk Flygtningehjælp (www.flygtning.dk),
Dagbladet Information (www.information.dk),
Bevægelsen Amnesti Nu (www.amnesti-nu.dk).

at bo uden for centrene, gjorde de det bare fordi de var bange for ikke at blive genvalgt. Hvis der skal ske noget for os, skal mange flere demonstrere. Bedsteforældrene er jo kun bedsteforældre. Børnebørnene skal også komme. Lægerne skal komme. Vi har brug for alle mulige grupper. Asylansøgerne kan ikke gøre det alene, men vi kan måske gøre det sammen. Jeg ved dog stadig ikke om det vil hjælpe. I politik er det som med penge: Politikerne er kun interesserede i at rage til sig. Det er det samme i Iran og i Danmark.”

Vi snakker lidt om politikken i andre europæiske lande som Ali også kender en del til. Han fortæller mig at en af de iranere der i sin tid flygtede sammen med ham søgte asyl i England og fik opholdstilladelse efter seks måneder. Da jeg bagefter nævner noget om de mange papirløse indvandrere der i Frankrig og Tyskland arbejder sort eller med falsk ID, påstår han til min overraskelse at det samme finder sted i Danmark:

“Måske halvdelen af de afviste asylansøgere arbejder. De har jo brug for penge, så de arbejder sort i pizzeriaer eller med rengøring til 20 eller 30 kroner i timen. Og jeg mener helt ærligt at de har ret til at arbejde. Hvad skulle de ellers gøre? Siden jeg fik afslag, har jeg ingen penge fået. Jeg kender andre der ikke har fået en krone i over ti år. Og hvis man ikke har penge, kan man ikke tage en tur ud af asylcenteret, ja man kan ikke gøre noget som helst. Regeringen siger at der er brug for arbejdskraft. Jeg kender nogle der virkelig arbejder som traktorer hver eneste dag, og hvis man gav dem lov til at arbejde lovligt, kunne de jo blive en del af økonomien. Desuden ved regeringen udmærket

godt at de arbejder, så det er noget hykleri når man diskuterer om de skal have lov til at arbejde eller ej. Problemet er bare at Anders Fogh kun vil gøre noget for de rige. Alle de rige har stemt på ham, for de har brug for ham for at forblive rige.”

Jeg modsiger ham ikke. Før jeg går, vil jeg dog gerne lige spørge ham om noget andet: **Er du religiøs?**

“Jeg er muslim, men jeg er ikke rigtigt troende. Jeg tror på Gud, alle tror på en gud, men historierne om Muhammed og andre religiøse ledere siger mig ikke noget. Iran er desværre en islamisk stat. Det betyder at man for eksempel gerne må være kristen, men at man ikke må forsøge at få andre til at blive kristne. Og hvis man er muslim, må man ikke skifte til en anden religion. Der var et eksempel med nogle iranere der var kommet til Danmark og her var blevet kristne. På et tidspunkt havde man sendt dem tilbage til Iran hvor de var blevet tortureret og slået ihjel. Regeringen tror ikke på det, men vi har beviser for det.”

Hvad syntes du om Muhammed-krisen?

“Personligt var jeg ligeglad, men jeg synes alligevel det var dumt at de lavede de tegnninger. Selv om vi har ytringsfrihed i Danmark, er det bedst at respektere andre religioner. Det var bare også dumt af muslimerne at rende rundt og brænde ambassader af.” ■

Holger Ross Lauritsen er ph.d.-studerende på Institut for filosofi og idéhistorie, Århus Universitet. Han har bl.a. arbejdet politisk med papirløse indvandrere i Paris hvor han har boet og studeret i flere år.

Den mørke nat er langt fra ovre

SKILSMISSE? Ingen ved hvad morgendagen i Pakistan vil bringe. I et speget spil mellem forskellige internationale og regionale magtinteresser, og i et virvar af lokale nationale, etniske, sociale og religiøse konflikter, fortsætter Pakistan tilsyneladende mod afgrunden. Senest blev Benazir Bhutto myrdet. Følgende kommentar er skrevet før parlamentsvalget i februar måned.

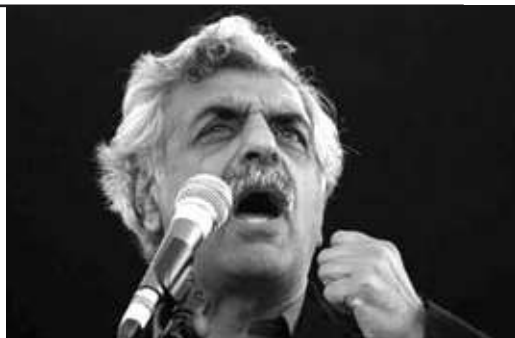
Af Tariq Ali

Arrangerede ægteskaber kan være en rodet affære. Ofte virker de ikke efter hensigten om at akkumulere rigdom og undgå uønsket flirt eller forbudte affærer. I tilfælde hvor begge parter føler afsky for hinanden vil kun en ubesindig forælder, optaget af målet om kortsigtet vinding, gennemføre ægteskabet trods fuld viden om at det vil ende med ulykke og muligvis vold. At det samme er tilfældet i det politiske liv blev klart i det seneste forsøg af Washington på at binde Benazir Bhutto sammen med Pervez Musharraf. Den eneste stærke forælder i denne sammenhæng var et desperat State Department der, med John Negroponte som den dæmoniske mægler, og Gordon Brown som den rødmenende brudepige, frygtede konsekvensen hvis ikke ægteskabet blev presset igennem nu. Nemlig at begge parter snart ville blive for gamle til et ægteskab.

Hvad betyder drabet på Bhutto?

Jeg skrev dette indledende afsnit i et længere essay for London Review of Books i december måned. Men at denne vold ville komme så kort tid efter overrumplede mig. Det første chok efter drabet på Benazir Bhutto er nu ved at fortage sig, og det er nødvendigt at evaluere det sandsynlige udfald uden påvirkning af den medlidenhed, som dominerer de globale medier.

Det virker som om alt, der bliver vist i fjernsynet, er skabt for at undgå at diskutere de virkelige problemstillinger.

Hvorfor var Bush, Negroponte og deres britiske følgesvende så besluttet på at løse krisen i Pakistan på denne facon? Hvad tænkte de det ville medføre? Hvilken ny verden forestillede de sig?

I virkeligheden var alle deres forestillinger baseret på fakta der er systematisk og selektivt beskårne, fordrejede eller overdrevne.

Målet er at undgå alt vestligt ansvar for den nuværende krise. Dette er blevet gentaget til endeløshed af de globale medier, og det er derfor værd at behandle hvert spørgsmål enkeltvis.

Pakistan er det eneste muslimske land der tester og besidder atomvåben. Det hævdes at hvis Al-Qaeda eller andre får kontrol over disse våben, vil det

” **Enhver periode med militær ledelse har gjort tingene værre. Det er hvad der har forhindret politisk stabilitet og fremkomsten af stabile institutioner**

kunne udløse et atomart holocaust. Musharraf bør derfor støttes som en pålidelig modstander af dette scenario.

Atombomberne

Men det er værd at huske at Pakistan perfektionerede deres atomvåbenbeholdning gennem 1980'erne under general Zia-ul Haq's diktatur; en værdsat allieret af Vesten og central i den daværende krig mod ondskabens imperium (Sovjetunionen) i Afghanistan. USA var så besat af at bekæmpe russerne at de både organiserede et globalt netværk af militante hellige krigere, med det formål at kæmpe en hellig krig i Afghanistan, samtidig med at de lukkede øjnene for Pakistans åbenlyse opbygning af atomfaciliteter.

Disse faciliteter er under meget streng militær kontrol. Det er på ingen måde muligt for ekstremistiske grupper at få kontrol over dem, når de står overfor en hær på op imod en halv million soldater. Kun hvis hæren ønskede det, ville religiøse ekstremister kunne få statsmagten. Men som både Pentagon og CIA udmærket er klar over så har den pakistanske militærstruktur aldrig været ødelagt, og generalerne er altovervejende afhængig af amerikansk støtte og våben. Den pakistanske hær sender hver måned en regning til Centcom i Florida for dets aktivite-

ter i grænseområdet mellem Pakistan og Afghanistan. Det er militæret som institution, og ikke enkeltpersoner, der er afgørende. Musharraf har ingen legitimitet tilbage efter han kasserede sin uniform. Deraf kommer Bush' insisteren på valg på trods af masseboycot, fængslede dommere, kontrollerede medier, centrale politikere i husarrest og en offentlig henrettelse af Bhutto. Kun hvis hun havde valgt at boykotte valget (hvilket ville have betydet et brud med Washington) havde Bhutto været i live i dag.

” **Den seneste krise er et direkte resultat af NATO's besættelse og krig i Afghanistan, som har destabiliseret Pakistans nordvestlige grænser og skabt en loyalitetskrise i hæren.**

En dysfunktionel stat

Pakistan er en mislykket stat. Landet befinder sig på kanten af et sammenbrud og i kulissen venter vrede, beslutsomme hellige krigere. Af den grund var der behov for ikke-religiøse alternativer og et ægteskab med Benazir Bhutto til at hjælpe Musharraf med at opnå en hårdt tiltrængt legitimitet. Pakistan er ikke en mislykket stat i samme forstand som Congo eller Rwanda. Det er en dysfunktionel stat og har

KONSPIRATIONER. Pakistans præsident, Pervez Musharraf, i samtale med den amerikanske forsvarsminister Robert Gates.

været det i noget nær fire årtier. Sommetider er situationen bedre, sommetider værre. Kernen i denne dysfunktionalitet er hærens dominans over landet. Enhver periode med militær ledelse har gjort tingene værre. Det er hvad der har forhindret politisk stabilitet og fremkomsten af stabile institutioner. Her bærer USA det direkte ansvar, idet USA altid har betragtet militæret som den eneste institution i Pakistan det kan forhandle med, hvilket stadig er tilfældet. Det er hovedårsagen til de nuværende problemer. Landet er økonomisk skævt med en korrump og ekstremt rig elite; en situation som der fra USA's side er fuld opbakning til. Også Verdensbanken har været fuld af lovord om Musharrafs økonomiske politik.

Udsigten til valgmanipulation

Den seneste krise er et direkte resultat af NATO's besættelse og krig i Afghanistan, som har destabiliseret Pakistans nordvestlige grænser og skabt en loyalitetskrise i hæren. For hæren er det forbundet med store moralske skrumpet at dræbe andre muslimer fra stammeområdet, der grænser op mod både Afghanistan og Pakistan. Endvidere har den arrogante opførsel fra NATO's soldater ikke på nogen måde forbedret forholdene i nogle af landene. Det har yderligere forstærket vreden at amerikanske soldater er blevet sendt af sted for at træne det pakistanske militær i at imødegå oprør. Afghanistan kan kun blive stabiliseret via regionale aftaler mellem Indien, Rusland, Iran og Pakistan, kombineret med en total tilbagekaldelse af NATOs tropper. Det er USA's forsøg på at undgå dette som forstørrelse af krisen i begge

lande.

Som marionet for USA er Musharraf mislykkedes i Pakistan. Det fejlslagne forsøg på at beskytte Benazir Bhutto er ikke blevet vel modtaget i Washington, og man kan finde på at opgive ham inden for det næste år og i stedet sætte deres lid til general Ashraf Kiyani som erstattede Musharraf som hærleder. Det er sværere at finde en afløser for Benazir. Sharif-brødrene er ikke så pålidelige og alt for tæt knyttet til saudiaraberne. Det kommende valg vil blive manipuleret, og der vil mangle reel legitimitet. Den mørke nat er langt fra ovre. ■

Oversat fra engelsk af Michael Hunnicke Jensen. Oprindeligt offentliggjort på counterpunch.org

Tariq Ali (f. 1943) er en pakistansk-britisk historiker, digter, aktivist og filmskaber. Han optræder jævnligt som kommentator i The Guardian, London Review of Books og på counterpunch.org, og har i mange år redigeret tidsskriftet New Left Review. Blandt hans seneste bøger kan nævnes "Pirates Of The Caribbean: Axis Of Hope" (2006), "Conversations with Edward Said" (2005), "Bush in Babylon" (2003), og "Clash of Fundamentalisms: Crusades, Jihads and Modernity" (2002).

Fjendebilleder og mælkebøtter

- Kommentar til politiet og til folk med interesse i fred og konfliktløsning.

SVAR. For første gang tager et tidligere medlem af den såkaldte Blekingegadebande offentligt til genmæle angående drabet på en betjent under røveriet mod Købmagergades Postkontor i 1988, samt om de seneste bogudgivelser om gruppens historie.

Af Den anden stemme fra Blekingegade 2, 1.th.

Bidrag til "Synspunkt" leveres af skribenter der ikke er tilknyttet Det Ny Clarté.

Med retsmaskine og dehumanisering kan oprør slås ned for en stund, hvorefter livet blomstrer op igen. Med en dehumaniserende holdning til jeres sorte får, optrapper I konfliktniveauet. Magtarrogance overfor andre folkeslag skærper vreden og spændingen. Fat det nu Hassan, sagde færgebyens Ali, vi fortjener respeeeeeekt!

Endlösung und vernichtung. Udslettelse er selvfølgelig også en slags konfliktløsning, men det lykkedes selv ikke for nazisterne. Det vil heller ikke lykkes et dansk parti at rense landet for uetniske danskere. Man kan ikke blive ved med at sidde på flæsket gennem billigt importerede ressourcer og samtidig nægte producenterne deres eksistens. De ulige lønniveauer er en forbrydelse, og kun en udligning kan bringe fred. Det bringer ikke fred at kalde oprørene mod status quo for terror.

Til dig Jørn Moos, du helmer ikke. For drab er der ingen forældelsesfrist. I graver på tyvende år og graver grøften dybere hver dag. Prøv at grave lidt i Palæstinas historie. Forsoning er sundere for alle parter. Men det kræver imødekommenhed, hvilket ikke har præget holdningen til "Blekingegadebanden" og vores motiver. Forsoning nås ikke gennem en hetz. Ej heller gennem manipulationer. Jeg forstår godt

at du var ved at besvime over din polititeknikers løgne i Landsretten, da han erklærede Købmagergade helt vandret og det fatale skud for et sigteskud fra øjenhøjde af en cirka 190 cm høj person. Den var for tyk.

Du er dog selv tilsvarende "unøjagtig". I din bog læses: "fra en politibil i Løvstræde blev der affyret et skud mod den flygtende kassevogn," selvom du ved at det ikke var et enkelt skud. Din kollega forsøgte at slå os ihjel. Hans skud ramte os i hoved og brysthøjde, og han slap af sted med, i vidneskranken, at kalde det et forsøg på at krakelere vores forrude.

Du forsøger, lidt mere behændigt end teknikeren, at beskrive det eneste, men fatale, skud fra flugtbilen som værende overlågt rettet mod betjenten, til trods for dit indgående kendskab til de fakta, der skabte den farlige situation: At de sidst ankomne betjente var usynlige for os på flugtruten, indtil det sekund advarsels-skuddet blev afgivet.

Dette var fakta i Landsretten. Er det retskaffenhed at forvride billedet?

Prøv at grave lidt i Palæstinas historie. Forsoning er sundere for alle parter

Du har dit syn på verden. Jeg har et andet, og paradoksalt ønsker og kræver vi formentlig begge en mere retfærdig verden med mindre lidelse og sorg. Din vej kræver respekt for dansk lov, dansk demokrati samt for "dansk ejendom og

formuer". Den mere demokratiske vej kræver samme respekt for alle folkeslags værdier. Min retsfølelse har det for eksempel svært med Danmarks aktive støtte til det israelske røveri af palæstinenserens land ved brug af terror for bare 60 år siden. Den uret er fortsat til i dag. Israelsk terror med jeres hjælp til Mossad, Moos!

I kan knægte drengenes sunde oprør i Gellerup, og kækt kaste palæstinenserne i fængsel så israelere kan få banen og venskabskampen i Parken. I kan jage de unge fra Jagtvej, mens I freder den største fisk ved navn Møller, selvom han i mands minde har sejlet olie og våben til banditter overalt. Med rettidig omhu (for eksempel Operaen som aflad) slipper han for nærmere tiltale. Lovens lange arm er for kort til at nå den slags.

Din retsfølelse går i anden retning, og jeg ser du har fået buksemarius, Peter Øvig Knudsen, til at paradere i jeres geled. Han kan bruges til at lufte det af jeres snavsede vasketøj,

som statsadvokat H.C. Abildtrup fandt for beskidt.

En enkelt konstatering: Til jer som så USA's My Lai massakre på fjernsynet, uden at det ændrede jeres liv... I, som mente, at danske soldater skulle hjælpe folkene i Afghanistan og Irak ved først at lade bomber regne over dem, og så genopbygge... Til jer som, mens det skete, kunne nyde kaffen med chokoladedessert og sydfrugter...

Jeg kan se at I mener at målet helliger midlet! ■

"Den anden stemme fra Blekingegade 2, 1.th." var medlem af den såkaldte Blekingegadebande. Dens medlemmer blev i 1991 idømt lange fængselsstraffe for en række røverier og andre ulovligheder der blev begået med det formål at støtte bl.a. den palæstinensiske befrielseskamp. Han ønsker at være anonym, men hans navn er redaktionen bekendt.

Kvinder / arbejde / fattigdom

Fotos af Søren Zeuth

Ana Raquel, 39 / Matola / Mozambique / Arbejdsløs

"Jeg arbejdede fem år i Tyskland, men så blev jeg arbejdsløs og måtte tage hjem. Hver dag venter jeg uden for fabriksporten for at se, om der er brug for folk."

Fotoprojektet "Arbejde - Work - Trabajo" portrætterer 48 mennesker i deres arbejde, deres håb, tanker og visioner. Selvom de er heldige at have et arbejde så har fattigdommen et fast greb om deres liv og skæbne.

Maiya Sunar, 50 / Simal Chour / Nepal / Murerarbejdskvinde

”Det er os kvinder, der gør det hårde arbejde på byggepladsen.
Jeg slæber sten og cement og blander mørtel. Kun mændene har lært at mure.”

Vi ser den mand eller kvinde i øjnene, der laver vores sko, ruller vores cigar og høster vores sukker. 23 af de portrætterede udstilles på Arbejder Museet frem til den 1 juli 2008.

Bogen kan købes på mail@zeuth.dk for 250,- + forsendelse.

Victoria Gotido, 63 / Payatas losseplads / Filippinerne / Affaldssorter

"Før gik jeg og samlede affald på lossepladsen, men nu sorterer jeg skrald og sælger det videre. Jeg tænker på at tage et mikrolån, så jeg kan købe endnu flere sække med affald." ■

Lige på og hårdt!

Eu-traktat
Ged i imperialismekritikken
Zimbabwe
Verdensbanks statistik
EU/faglige rettigheder

EN GAMMEL NYHED

DEMOKRATILEDE. Da Anders Fogh Rasmussen ved årets udgang bekendtgjorde at der ikke skulle afholdes folkeafstemning om den nye EU-traktat, Lissabon-aftalen, præsenterede medierne det som en "gammel nyhed".

De havde ret i mere end én forstand.

Da den tidligere forfatningsstraktat - altså den traktat som franskmændene og hollænderne stemte nej til i 2005 - blev forfattet, var der forskellige holdninger til dens vedtagelse. Giscard d'Estaing, tidligere fransk præsident og tilhænger af ideen om Europas Forenede Stater, ledede som bekendt forfatningskonventionen. Han advarede direkte Jaque Chirac, daværende fransk præsident, mod at lægge den ud til afgørelse blandt folket. Argumentet lød at masserne alligevel var for dumme til at forstå hvad der stod i den. Men måske dækkede den formulering blot over noget som d'Estaing ikke kunne sige højt: at problemet i

virkeligheden var det stik modsatte, at almindelige mennesker ville gennemskue at dette ikke var en traktat i deres interesse og derfor stemme nej. Chirac foretrak som bekendt at forsøge at give traktaten demokratisk legitimitet gennem en afstemning.

Siden da er Europas førende politikere blevet klogere, de vil ikke længere tage chancen for at genstridige befolkninger bremser deres projekt. Det er det egentlige resultat af resultat af EU's såkaldte tænkepause. Den nye traktat kommer ikke til afstemning. Et politisk spørgsmål er blevet gjort til et juridisk spørgsmål - og der har man taget sine forbehold. Den danske regering har været helt indforstået. Tænk også på hvad et dansk nej ikke ville kunne afstedkomme? Måske ville EU gå i stå, måske ville Danmark være nødt til at trække sig helt ud af unionen? Demokratiet måtte naturligvis sættes til side.

Allerede den spanske filosof José Ortega y Gasset skrev i 1930 i bogen Mas-

sernes oprør om hvordan de moderne samfund var blevet et pøbelvælde. Hvad nyttede det at massen erstattede den uddannede og kultiverede elite som samfundets magthavere? Medicinen mod det europæiske kontinents forfald, "hyperdemokratiet", var en ny stor idé der kunne samle dets befolkninger, idéen om et forenet Europa. Kun på den måde, mente Gasset, ville man kunne overvinde kommunismen. Netop Gasset tjente som en af de væsentligste inspirationskilder for de amerikanere, tyskere og franskmænd der stod i spidsen for samlingen af Europa da verdenskrigen var blevet erstattet af Den kolde krig. Og det er deres politiske efterkommere der har lavet den nye traktat og behændigt undgået at Europas befolkninger skal høres. De borgerlige demokratiledere er ikke af ny dato, deri ligger det egentlige forhold som gør Foghs tilsidesættelse af demokratiet til en vaskeægte "gammel nyhed".

Dino

ER DER GÅET GED I IMPERIALISME-KRITIKKEN?

JULEGAVER. At give julegaver kan som bekendt være en vanskelig disciplin. Heldigvis foreslog Folkekirkens Nødhjælp dog også i år en nem og smuk løsning på gaveproblemet: Giv en ged! Eller rettere sagt: Giv et billede af en ged! Geden selv gik nemlig til en fattig familie i et fattigt land, oftest i Afrika. Og således kunne man have lidt bedre samvittighed, når man i juledagene mæskede sig med æbleskiver, svesker og marcipan. Samtidig med denne hjertenes fest fandt der imidlertid en række behårde forhandlinger sted som havde langt større betydning for netop Afrikas fremtid end nok så mange generøst bortgivne geder. Omdrejningspunktet var de såkaldte økonomiske partnerskabsaftaler (EPA), der skal åbne de afrikanske landes markeder for europæiske landbrugsprodukter, og som EU-kommissionen vil tvinge ned over hovedet på de afrikanske regeringer ved hjælp af trusler om forringelser af landenes

eksportmuligheder i Europa. Konsekvenserne af disse aftaler har blandt andet den malinesiske landbrugsaktivist Ibrahima Coulibaly udtalt sig om:

“Hvis vi ser på den landbrugspolitik der foreslås vores lande i dag, finder vi ikke mange grunde til at tro at der er en virkelig interesse i at angribe årsagerne til fattigdom eller i at fremme en bredt funderet udvikling i landbrugsområderne. Strukturtilpasningsprogrammerne [udformet af IMF og Verdensbanken, red.] har allerede svækket vores landbrugsøkonomi. Og nu vil

EPA-aftalerne blive et våben der har potentiale til at ødelægge vores lokale markeder for landbrugsvarer”.

De fattige lande har med andre ord ikke brug for at man giver dem geder. Derimod har de brug for en anden handelspolitik, og den kan kun opnås gennem behård kritik af EU-Kommissionens og andre internationale aktørers imperialistiske metoder. Eller for at sige det på en anden måde: Drop gederne og skru op for aktivismen!

Holger Ross Lauritsen

VALG I ZIMBABWE

KOLONIALT. Ved EU-Afrika-topmødet i Lissabon, der fandt sted december sidste år, stødte Robert Mugabe sammen med både regeringscheferne fra Danmark og Sverige.

Tre afgørende begivenheder gik forud for de seneste tiltag til at grave kløften mellem Zimbabwe og den vestlige verden endnu dybere. Dels afbrød Zimbabwe i 1997 samarbejdet med IMF, hvis reformer havde ødelagt landets økonomi. Dels sendte Mugabe i 1998 styrker til Congo for at bekæmpe det USA-støttede angreb fra Rwanda, Burundi og Uganda. Dels blev der i 1999 indledt en radikal jordreform.

I 1979 havde Storbritannien påtaget sig at kompensere de hvide jordejere, som opgav deres jord til fordel for marginaliserede sorte bønder. Pengene udeblev dog, og i 1997 erklærede den nye britiske Labour-regering, at man ikke længere havde tænkt sig at bidrage til reformen. Mugabe stod nu over for en endnu mere utilfreds og desperat bon-

deklasse der stadig ventede på den jord som de havde kæmpet for med livet som indsats. Det var i denne situation at den pressede præsident indledte en progressiv jordreform, hvorved de hvide storbønders jorder blev beslaglagt. Hidtil har den omfattet elleve millioner hektar jord og gavnet mindst 200.000 jordløse familier i landet.

At et sådant skridt er en af de værste forbrydelser som et regime i den tredje verden kan begå, har siden dengang været åbenbart. Regimet er blevet anklaget for brud på menneskerettighederne, som, hvor meget de end overdrives, ikke kommer i nærheden af vestvenlige regimers oversete overgreb i lande som Etiopien, Nigeria og Pakistan. Uindbudte valgobservatører fra Vesten har på vage begrundelser forkastet Mugabes og hans parti ZANU-PF's valgsejre. Nationen er ved hjælp af påvirkning, sanktioner samt låne- og bidragsstop blevet isoleret fra verdenshandelen. Dollar-, Pund- og Euro-millioner er strømmet ind i den splittede nyliberale opposition.

At Mugabe og ZANU-PF alligevel stadig sidder på magten er en indikator på den støtte som regimet fortsat nyder hos befolkningen. Resultatet af præsidentvalget i marts er afgørende for den politiske udvikling i hele det sydlige Afrika. I nabolandene var "selvstændigheden" lige så falsk som i Zimbabwe – et eget flag og, i bedste fald, en stemme – rokkede ikke ved de koloniale ejerforhold. Den jordløse befolkning i disse lande følger ligesom deres ængstelige, vestvenlige ledere spændt udviklingen i Zimbabwe.

Jordreformer i Afrika er et af imperialismens værste mareridt. Det er først og fremmest dette scenarium som kampagnen mod Zimbabwe handler om, ikke om "forsvar af menneskerettigheder og demokrati". Mugabe – som kan være frihedshelt, populist eller tyran – ser ud til at gå mod endnu en valgsejr. Spørgsmålet er, om det internationale samfund, herunder Danmark og Sverige, er parate til at acceptere det zimbabwiske folks vilje?

Manne Granqvist

FREM- OG TILBAGEGANG

VERDENSBANKEN. I år 2007 blev der pludselig 600 millioner flere fattige i verden. Nye oplysninger fremtvang en nedskrivning af Kinas og Indiens bruttonationalprodukt med 40 procent med hensyn til valutaernes købekraft. Verdensbanken måtte vende op og ned på sin statistik over fattigdommen.

Tidligere hed det sig at antallet af kinesere som lever for mindre end én dollar om dagen var presset ned på 100 millioner. Ifølge de nye beregninger er der tre gange så mange, nemlig 300 millioner. I Indien er den vurderede mængde blevet fordoblet fra 400 millioner til 800 millioner.

Beregningernes tilfældighed bekræfter det som kritikerne længe har hævdet: Den retlinjede statistik, som Verdensbanken og dens medløbere har anført i globaliseringsdebatten, er et virvar af vilkårlige antagelser, utilstrækkeligt

råmateriale og urimelige konklusioner.

Med Verdensbankens måde at regne på, som forudsætter yderst komplicerede beregninger af forskellige valutaers lokale købekraft, følger en tendens til år efter år at sænke grænsen for fattigdom, hvilket tilsyneladende løfter millioner af mennesker ud af armoden. Som grundlag for sine beregninger af den kinesiske købekraft stoledes banken desuden tidligere på overfladiske og usikre vurderinger fra 1980'erne, som er blevet endnu mere misvisende som følge af store prisstigninger. Kinas økonomi blev med matematisk præcision forøget og dets fattigdom formindsket.

Lige så let og bekvemt løftede Verdensbanken flere hundrede millioner indere over grænsen for absolut

fattigdom. En dollar om dagen blev til sidst beregnet til at svare til så lidt som 9 rupier. Beløbet var ikke engang nok til en liter mælk i delstaten Bihar, men med dette mål for fattigdom kunne Indien stråle af verdensmarkedstilpasset velstand.

Verdensbankens regnestykke har været hovedsagen for dem der fremhævede den globale kapitalismes fortrin. Vil de "nye" hundreder af millioner fattige mennesker mon gøre en forskel når de udtaler sig næste gang?

Mikael Nyberg

BLOKADE. Måske snart fortid hvis vi skal tro Vaxholmdommen. Her angribes blokadevagter af politiet ved Ri Bus-konfliten i 1994-95.

MED EU TILBAGE TIL FORTIDEN

FAGLIG BOMBE. I december måned afsagde EF-domstolen en kendelse der kan få ganske vidtrækkende konsekvenser for indretningen af det danske arbejdsmarked og velfærdssamfund. Oprindeligt er sagen anlagt af det lettiske firma Laval, der indbragte det svenske bygningsarbejderforbund for Arbejdsretten i Stockholm, med den begrundelse at en igangværende faglig blokade mod firmaets renovering af en skole i byen Vaxholm var i strid med loven.

Den svenske arbejdsret var ganske klar i mælet og erklærede blokaden, der var iværksat for at opnå svensk overenskomst, fuldt lovlig. Derudover valgte arbejdsrettens dommere også at spørge EF-domstolen om den svenske blokaderet, som den f.eks. blev praktiseret i Vaxholm, er i strid med EU-retten.

I sin kendelse anfægter EF-domstolen principielt ikke fagbevægelsens muligheder for at etablere blokade mod udenlandske virksomheder, men gør samtidig opmærksom på at udøvelsen af denne ret ikke må lægge hindringer i vejen for principperne i EU's indre marked. Der er fortsat uenighed blandt arbejdsretsjuristerne om de præcise konsekvenser af denne dom. Men én ting er sikker, der er skabt alvorlig tvivl om grundlaget for den nordiske arbejdsmarkedsmodel.

Siden EU's udvidelse mod øst har der været meget fokus på de politiske og økonomiske konsekvenser, men meget lidt på de juridiske. De nordiske lande har i en årrække haft svært ved at opnå forståelse hos EU's domstole for en aftalemodel uden politisk indblanding. Med de nye østeuropæiske dommere der er blevet tilknyttet domstolene, er det blevet endnu sværere.

De østeuropæiske universiteter blev allerede hurtigt efter murens fald kraftigt inspireret af amerikanske idealer. Det betyder konkret at de polske, tjekkiske og ungarske jurister vægter enkeltindividets frihedsrettigheder og de frie markeds kræfter højere end kollektive rettigheder og social tryghed. I sidste ende udgør denne diametralt modsatte forståelse af arbejdsmarkedets retslige grundlag en hindring for udviklingen af det indre marked. Det er simpelthen utænkeligt at forestille sig et fælles marked hvor varer, tjenesteydelser, arbejdskraft og kapital flyder frit over grænserne med over 20 forskellige lovgivninger, der skal regulere det. Og her vil det formentlig blive den nordiske model der trækker det korteste strå.

Mattias Tesfaye

Røgelse eller klarhed?

Leder af **Redaktionen**

Det er blevet tid til at klappe sig selv lidt på skulderen. Det Ny Clarté fejrede nemlig for nylig 1 års fødselsdag, og det er faktisk meget godt gået.

Kapitalens domæne i medieverdenen er næsten uindskrænket. Liberaliseringen af telemarkedet har kun befæstet dens position yderligere. En hjemlig tsunami af gratisaviser betyder højst at forskellige kapitalgrupper er oppe at toppes. Nye teknologier og medier er med til at gøre modstand mulig, men alt for ofte genoprettes status quo i løbet af ganske kort tid.

Venstrefløjsmedierne har det særligt vanskeligt i sådan en situation. Sidste år gik tidsskriftet Salt nedenunder og hjem. Lettre Internationale fulgte efter. Dagbladet Arbejderen har vanskeligt ved at holde hovedet oven vande. Det Ny Clarté er et lille lyspunkt i en mørk tid. Vi har i al beskedenhed formået at stable et *velredigeret, vel-skrevet og velformidlet* tidsskrift med masser af substans på benene. Bladet er opstået ud af praktisk taget ingenting, og uden bestemte partier eller pengemænd i ryggen. Til gengæld fortsætter vi en ærefuld venstreintellektuel tradition der går helt tilbage til 1920'erne hvor dansk Clarté første gang så dagens lys. Og vi har indtil videre mødt megen god vilje, støtte og opmuntring som vi ikke kunne eller kan være foruden.

Vi søger stadig klarhed. I en tid præget af stærke samfundsmæssige tankestrømninger der søger tilbage til Gud, Konge og Fædreland, til religiøs røgelse, chauvinistiske anskuelser og kolonialistiske traditioner, står det ny Clarté vagt ved den oplysningstanke som bladets franske stifter, Henry Barbusse, navngav sit projekt efter. Men det er i sin konsekvente udformning at vi forfølger denne oplysning, og derfor er vi ikke bange for at sige at vi står i gæld til Karl Marx og socialismen.

Ikke desto mindre er det på mange måder et åbent spørgsmål i hvilken retning dagens venstreintellektuelle skal gå: Hvem udgør en revolutionært kraft i dagens samfund? Hvilken slags organisering er der brug for? Hvad er det for en anden verden vi vil? Hvad er relationen mellem fremskridt og tilbagegang her og andre steder i verden? Venstrefløjen har mange, også forskellige og indbyrdes modstridende, svar på disse spørgsmål. Enhver må naturligvis gøre sig til talsmand for det de finder mest rigtigt og slås herfor. Men det er samtidig en kendsgerning at ikke én bestemt retning eller skole på venstrefløjen kan gøre krav på at have løst spørgsmålene. Det er det der står tilbage når man betragter det 20. århundredes historie.

Det må mane til en smule ydmyghed hos alle. Og til at man bruger sine ører og ikke kun sin mund. Af den grund er Det Ny Clarté også et pluralistisk projekt.

Vi beskæftiger os ikke med hvem der er stuerene her og der, eller hvem der er for "radikale" eller for "reformistiske" i selskabet. Og vi er heller ikke en del af den antikommunistiske konsensus som præger visse dele af venstrefløjen. Vi er overbeviste om at venstrefløjen kun kan spille en positiv rolle hvis den kommer overens med sin historie på sine egne, og ikke på de borgerliges, præmisser.

Det Ny Clarté er således en bred ramme der inkluderer forskellige stemmer, så længe de i deres selvopfattelse tilhører venstrefløjen. Vi har ikke taget patent på sandheden, men vi mener immervæk at forfølge den. Og forhåbentligt vil det blive til mange flere fødselsdage.

Det betyder imidlertid ikke at vi stiller os tilfredse med hvad vi hidtil har opnået. Vores tidsskrift behøver en stærkere organisation, flere aktivister tilknyttet og frem for alt en større distribution. Og på indholdssiden ønsker vi at udvide og udvikle kulturstoffet og i stadig større omfang være rammen for debat og idé- og politikudvikling på venstrefløjen.

Hermed et stort tak til alle der har hjulpet og støttet Det Ny Clarté *so far*, og til alle vores abonnenter og læsere! ■

Udgives af:
Foreningen Det Ny Clarté

Ansvarshavende redaktør:
Dino Knudsen,
redaktoer@clarte.dk.

Øvrige redaktion: Peter Hegner Bonfils, Jeppe Klok Due, Manne Granqvist, Troels Riis Larsen, Tormod Olsen.

Henvendelse:
kontakt@clarte.dk

Adresse: Det Ny Clarté,
C/O Mediesyndikatet Monsun,
Nørrebrogade 5c, 1.tv.,
2200 København N.
Telefon: 22 66 20 28

Skribenter: Sammi Ala'a, Jon Rostgaard, Boiesen, Peter Hegner Bonfils, Gerd Callesen, Staffan Dahllöf, Søren Engelsen, Jørgen Knudsen, Luise Li Langergaard, Flemming Larsen, Patrick Mac Manus, Andreas Mulvad, Mikael Nyberg, Klaus Riis, Morten Riis, Erik Stinus, Mattias Tesfaye, Christian Braad Thomsen, Mikkel Thorup og Eva Waldorff.

Gæsteskrivere: Tariq Ali, Samir Amin, Mikkel Bolt, Den anden stemme fra Blekingegade 2, 1.th, Louise Gravgaard, Liv Helm, Ulrik S. Kohl, Johanne Skriver.

Illustrationer: Lasse Bo Christensen, Søren Cold, Toke Flyvholm, Adam Hansel, Ib Kjeldsmark, Robert Nyberg, Birgitte Søvsø.
Fotoserie: Søren Zeuth
Forsidetegning: Lasse Bo Christensen.
Layout: Legalizer ApS.

Website: www.clarte.dk
Webmaster: Tobias Clausen
Oplag: 800
Tryk: Eks-skolens trykkeri
ISSN: 1902-0333
Redaktionen afsluttet: 13. november.

Abonnement:
Mail: abonnement@clarte.dk
Privat:
1 år (fire numre) 185 kr. Opgiv: Navn, adresse, tlf. og email.
Institutioner:
1 år (fire numre) 295 kr. Opgiv: Navn, adresse, tlf., email og faktureringsadresse.

Giro: 10189178. **Netbank:** Reg. 0265 Konto nr. 10189179

CVRnr.: 3009 2805

Annoncer: annonce@clarte.dk

DNC #6 er udgivet med støtte fra Kulturministeriets Tidsskriftstøtte.

Det individualiserede velfærdssamfund

Af Luise Li Langergaard. Illu: Lasse Bo Christensen

Bidrag til "Den Røde Plads" leveres af skribenter tilknyttet Det Ny Clarté.

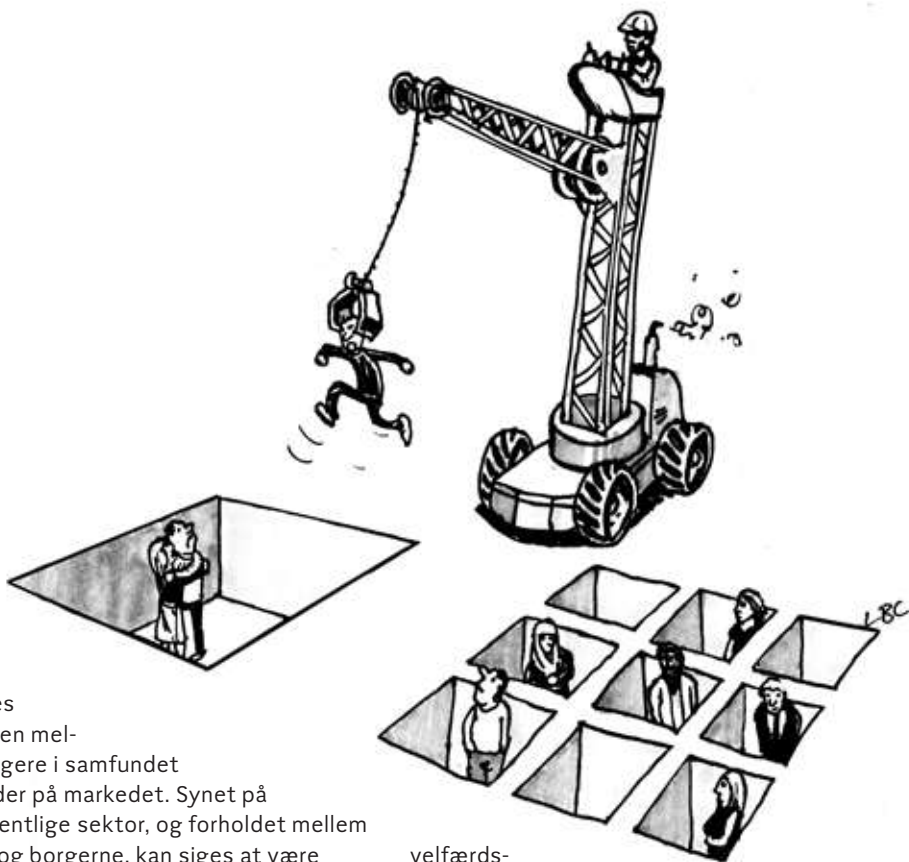
POPULÆR. I den forgange valgkamp var velfærd et gennemgående tema på tværs af fløje og partier. Spørgsmålet er imidlertid hvad det er for et velfærdssamfund og hvilken forståelse af velfærd som der kæmpes om og plæderes for?

Regeringen har lanceret "Kvalitetsreformen" af den offentlige sektor, som skal sikre at velfærden får et kvalitetsløft. Og Socialdemokraterne har svaret igen med kravet om "velfærdsrettigheder", som er nationale, individuelle rettigheder for alle borgere. Begge disse tiltag har den enkelte borger og dennes individuelle behov eller rettigheder i centrum. I kvalitetsreformen handler det blandt andet om at give borgerne, under benævnelsen brugerne, mulighed for indflydelse, gennem eksempelvis frit valg mellem forskellige udbydere på områder såsom hjemmehjælp, hospitaler, med videre. Fritvalgsordningerne, som suppleres med karakter- og stjernesystemer, skal give den enkelte mulighed for at foretage et oplyst valg - ligesom på markedet.

Selvom samme markedsgørelse af den offentlige sektor ikke afspejler sig i Socialdemokraternes velfærdsrettigheder, udspringer de ikke desto mindre af samme individualiserede forståelse af borgeren i relation til den offentlige sektor. Forståelsen af velfærd som rettigheder knytter sig til borgeren som individ og ikke til en sammenhængende forståelse af velfærd for samfundet som fællesskab.

Begge tiltag peger på at velfærd kan sidestilles med individuelle borgers behov. Den overordnede målestok bliver de offentlige organisationers evne til at varetage individuelle mål, frem for samfundsmæssige, kollektive og almene mål. Også selvom de individuelle behov benævnes "rettigheder", peger det på en forståelse af samfundet som en samling individer, i en helt anden ånd end den kollektive, solidariske tankegang der ligger til grund for velfærdssamfundet i Skandinavien - den universelle velfærdsmodel. Når velfærd i stigende grad ligner individuelle forbrugsgoder,

” **Forståelsen af velfærd som rettigheder knytter sig til borgeren som individ**

udviskes forskellen mellem borgere i samfundet og kunder på markedet. Synet på den offentlige sektor, og forholdet mellem staten og borgerne, kan siges at være under forandring og samfundet betragtes i mindre grad som et kollektiv, hvor man i fællesskab håndterer de kollektive, samfundsmæssige fordele og pligter. Dette bundes i, men forstærker også, en individualiseret livsholdning, hvor evnen til samfundsmæssig, kollektiv og solidarisk handling svækkes.

Tankegangen forbereder effektivt et grundlag for privatisering og indførelse af markedsløsninger, fordi den ikke kan give andet end pragmatiske argumenter for at bestemte opgaver bedst varetages i enten offentligt eller privatøkonomisk regi. Når spørgsmål om hvordan velfærden varetages bliver af pragmatisk eller praktisk karakter afpolitiseres hele velfærdsspørgsmålet. I sidste instans bliver det vanskeligt at argumentere for hvorfor politisk regulering af økonomien er nødvendig, og hvorfor det er overhovedet er det offentliges opgave, at varetage

velfærdsopgaverne. Selvom det alt i alt er positivt at velfærden er ombejlet og at der fokuseres på borgerens rettigheder, må vi huske på at den offentlige sektor skal være for alle – forstået som samfundet som fællesskab, og ikke blot for enkelte individer, der søger maksimal behovstilfredsstillelse som på markedet. Det er nødvendigt fortsat at tænke velfærden i kollektive termer, hvis vi fortsat ønsker universelle velfærdsydelser, og hvis vi fortsat ønsker at velfærdsindsatsen skal være baseret på idealet om lighed og solidaritet. ■

Luise Li Langergaard er kandidat i erhvervsøkonomi og filosofi. Hun arbejder til daglig som ekstern lektor på Handelshøjskolen i København.

Tema 1: Kvindekampen version 0.8

Hvordan organiserer kvindekampen sig anno 2008?

Hos den nye generation af kvinder synes både at ligge et ønske om at tage afsæt i den forkætrede Rødstrømpe-bevægelse, og samtidig at gøre op med den. Skal kvindekampen overhovedet være politisk? Hvad er dens grundlag i et samfund hvor kvinder har kæmpet og vundet sejre i snart 100 år?

Handler kvindekamp om afseksualisering? Og skal der først skabes bevidsthed eller handles NU?

Det Ny Clarté har overladt ordet til en gruppe kvinder fra gaden, parlamentet og arbejdslivet.

Patværket

DIREKTE AKTION. *Patværket er et netværk af unge kvinder der mødes for at snakke om karriere og ambitioner. I dette forum handler det ikke om en fælles kvindesag, men om at få sig selv og hinanden frem i verden. I Patværket tror man ikke på at lovgivning og stormøder er vejen frem for kvinder. Man går i stedet direkte efter personlig indflydelse og succes. Det Ny Clarté bad Liv Helm, som er med i netværket, om at samle Patværket til en snak om deres holdning til kvindekamp og kvindenetværk.*

Af Liv Helm

”Vi har ikke brug for at sige at vi er feministe”

Medlemmerne af Patværket mødes en gang hver anden måned og snakker om karriere. Til møderne er der en fast runde hvor folk fortæller hvordan det går, hvad de er ved at give sig i kast med, og hvilke mål de har sat sig. Herefter giver de andre input til hvordan målet kan nås. Møderne kan også være bundet op om et tema som lønforhandling, chefer eller konkurrerende kollegaer. Udover samtaleforummet hjælper kvinderne hinanden med at finde jobs og anbefaler og omtaler hinanden, hvor de kan komme til det.

Denne eftermiddag mødes fem kvinder fra Patværket på Toga Øl- og Vinstue i København og starter med at snakke om hvorfor de i 2006 lavede netværket.

Karne Lykkebo: - Hvis du kigger på alle de eksisterende kvindenetværk - for eksempel mødegrupper eller traditionelle feministgrupper - så er de problemfikserede. De er alle sammen negativt funderede, fordi de mødes om et problem, de har. Min idé var derfor at lave noget som var positivt funderet. Når vi mødes, fortæller jeg om de mål

som jeg har sat op for mig selv: Ikke fordi jeg har et behov for det og bliver nødt til det, men fordi jeg gerne vil videre.

Mette Iversen: - Det der tiltrak mig ved idéen om et kvindenetværk var at det var okay som ung kvinde at have store ambitioner. At det er okay at mødes og snakke om sin egen karriere.

Sidse Kamille: - Der findes selvfølgelig også andre kvindenetværk med fokus på karriere, men de er ofte meget ældre, og det handler typisk om hvordan man får familie- og arbejdsliv til at hænge sammen. Det gode ved denne her gruppe er at vi er i starten af vores karriere, trods alt.

Hvilke forventninger havde I omkring hvad vi skulle bruge hinanden til?

Mette: - At lære noget af hinanden. Jeg får en forståelse af hvordan ting hænger sammen i relaterede brancher, og jeg tror - ligesom vi har snakket om - at det ville være en god idé at få folk ind fra helt andre brancher som vi vil kunne lære noget af.

Christina Cichosz: - Og så selvfølgelig at hjælpe hinanden videre. Det er klart vigtigt for os og helt oplagt at vi får hinanden vi-

dere. Hvis jeg skal skrive en ansøgning så kontakter jeg jer, eller jeg anbefaler en af jer et sted hvor jeg kommer.

Karne: - Selve samtaleforummet er meget rart, synes jeg. Der er simpelthen sat en ramme om det, vi snakker om, så vi ikke flagrer væk i snakken. Folk er dybt koncentrerede og har en

” Det der tiltrak mig ved idéen om et kvindenetværk var at det var okay som ung kvinde at have store ambitioner

forståelse for hinandens situationer. Og den snak kan man ikke have andre steder. Ens kollegaer vil jo - ofte - have det samme job som dig, og specielt kvindelige kollegaer kan virkelig være slemme. Jeg tror ikke på noget som helst søsterfællesskab. Jeg tror ikke på, at bare fordi vi har æggestokke så elsker alle kvinder hinanden.

Hvorfor har vi så valgt kun at være kvinder i Patværket?

Sidse: - Jeg kan godt føle en fanden i voldsk fællesskabsfølelse med jer, men ikke med alle kvinder. Det er simpelthen noget andet hvis du sidder i en stor lejr helt fyldt med piger - det er ikke sjovt. Og hvis der kom mænd ind i denne gruppe så er jeg i øvrigt sikker på at der ville træde nogle andre mekanismer i kraft.

Karne: - Det er også som om at mænd har nogle helt naturlige netværk. De mødes over en øl efter arbejde og snakker om deres mål og ambitioner. Kvinder bruger for meget tid på at presse hinanden i stedet for at bruge hinanden. Faktum er at kvinder kæmper mod hinanden, og det er da fjollet. Derfor er det jo rart at vi i Patværket er blevet enige om at droppe brokken og bruge hinanden.

Sidse: - Det handler vel også om at vi har det fint med at kvinder og mænd er forskellige og faktisk gerne vil have at det er sådan. Og dér fornemmer jeg at jeg kommer i problemer med den klassiske feminisme.

Sides bemærkning sætter gang i en diskussion om forskellen på kvinder og mænd. Omkring bordet bliver kvinderne enige om at det er smart at fundere netværket

udelukkende på kvinder, fordi nogle problemstillinger om karriere og ambitioner er fælles og aktuelle for kvinder i dag, mens mænd ikke på samme måde har brug for samme debat med andre mænd.

Hvordan opfatter I Patværket i forhold til kvinder der arbejder for en fælles kvindesag?

Sidse: - Det handler ikke om alt og hele verden. Det handler om os, og det tror jeg er et fint udgangspunkt.

Karne: - Jeg oplever at de eksisterende kvindegrupper eksisterer for en meget større sag, og jeg har faktisk et problem med klassisk feminisme, fordi der nogle gange bliver malet nogle problemer op i et hjørne som ikke findes. Jeg køber ikke den med at vi kan tage den hat som vores mødre gik rundt med og så bare lade den passere til næste generation. Og de kvinder der mødes kun for at snakke om deres børn er ikke meget bedre. Kvinder snakker altid om at være kvinde. De snakker om relationer. De snakker om mænd, børn og andre kvinder. Jeg har savnet et sted hvor jeg kunne tale om karriere og arbejdsliv.

Nu har vi refereret til den såkaldte klassiske feminisme et par gange. Hvad er jeres opfattelse af feminisme egentlig?

Karne: - Jeg er da glad for at min mor og hendes veninder tog en tørn for ligestilling. Dér hvor jeg får et problem er når der kommer en offerretorik. Og ja, kvinder var måske ofre for en undertrykkelse engang, men jeg mener at det er en ubrugelig retorik i dag.

Jeg er
feminist,
min kone skal
ikke være bundet
til det huslige
arbejde!

Så I har
skaffet ren-
gøringshjælp?

MÆRKEDAG. 8. marts anvendes stadig til at markere at kvindekampens ikke er forbi.

Sidse: - Faktisk pisser vi på vores mødre ved at sige at der ikke er sket noget siden dengang. Den del af feminismen som handler om kampen mod mænd, vil jeg gerne være fri for.

Karne: - Det virker som om at kvinder aldrig har forstået at problemerne ikke kommer fra mændene eller fra samfundet, men fra kvinderne selv. Derfor bør vi rette pilen mod os selv. Lad være med mystificere mænd. Og lad være med at kræve at samfundet ændrer sig, når du ikke gør det selv.

Snakken går videre om hvorvidt kvindekampen var og er et kunstigt fællesskab mellem kvinder og en ukonstruktiv kamp mod mænd. Jeg indskyder at jeg er feminist, hvis det betyder ligestilling mellem kvinder og mænd. Ud fra det perspektiv kan man sige at kvinder til stadighed skal lægge et stort arbejde i at trænge ind på mandsdominerede territorier.

Handler det ikke om at finde en ny tilgang til feminismen og kvindekamp?

Karne: - Enig. I bund og grund er jeg også feminist. Jeg synes bare at det er de forkerte kvinder der har taget patent på parolerne. Jeg gider ikke min mors basisgruppe, jeg gider ikke Fisseflokken og de andre bøger, og jeg gider ikke bade topløs i svømmehallen. Jeg har det faktisk meget fint med at mine bryster er seksualiserede, for ellers ved jeg ikke hvordan jeg skulle få mændenes opmærksomhed! Jeg oplever

som sagt at jeg primært kæmper mod andre kvinder. Jeg har aldrig forstået den dér "evil master plan" om at holde kvinderne nede.

Synes I at feministerne stadig taler om kvinder som ofre eller svage?

Sidse: - Jeg synes at det ligger i selve ordet feminismen. For mig er det et begreb som rummer en mandehadsk indstilling. Der er ikke behov for at smide bh'en og kalde mænd for undertrykkere længere.

Er der stemmer i den offentlige debat der siger det modsatte?

Sidse: - Lovgivningsmæssigt synes jeg at der bliver brugt en offerretorik, når de vil hjælpe kvinder med at lave kvoter om ligestilling af mænd og kvinder i bestyrelser. Men du vil jo ikke sættes i en bestyrelse bare fordi du er kvinde, og det er synd for dig at du ikke kan selv.

Omkring bordet snakker alle højere og hurtigere nu. Der er enighed om at kønskvotering er en pinefuld idé. Ingen her vil have et job, fordi de er kvinde. Jeg bemærker at Patværket måske netop ønsker at favorisere kvinder ved netop at hjælpe kvinder frem.

” Det er for eksempel helt i orden at være sexet og dygtig på samme tid

Kan man så sige at vi bruger dette netværk til at få dygtige kvinder til tops?

Karne: - Det kan man godt sige. Mænd har i hvert fald i flere årtusinder fået deres venner til tops, fordi naturlovene siger at vi hjælper dem som vi har aftaler med. Det ved vi alle hvis vi har set Robinson på TV.

BLIKFANG. *Kvinder bliver stadig anset for at være en vare eller for at være det bedste midler til at sælge varer.*

Sidse: - Så vi har tilegnet os nogle værktøjer som mænd altid har brugt?

Karne: - Ja, men det er vigtigt at sige at det er ikke fordi der er noget der hedder mandlige værktøjer og kvindelige værktøjer. I 1800-tallet var sekretærfaget et mande-erhverv, i dag er det blevet et kvindes fag. Og i dag laver mange mænd jo bedre mad end kvinder. Forleden sagde en ven til mig at han sagtens kunne multitask. Han gider bare ikke, fordi 30.000 kvinder har fortalt ham at det kan han i hvert fald ikke. Det er simpelthen noget vi konstruerer oppe i hovederne på os selv. Vi skal ikke sidde og sige at vi skal blive mænd for at have en karriere. Vi har som kvinder nøjagtig de samme kompetencer for at lære spillereglerne. Hvis vi ikke tror på det så ender vi simpelthenovre i Hanne Vibeke Holst, der mener at mænd ikke må anmelde kvindelitteratur, fordi de ikke kan forstå det. Det er jo absurd.

**Er det den rigtige måde at gøre det på?
Altså at få sig selv til tops og så ændre tingene derfra?**

Karne: - Ja, det kan man godt sige. I stedet for at sidde og snakke frem og tilbage og måske sige at vi må lovgive os ud af det, så vil jeg hellere kigge jer i øjnene og sige: Nu gør vi det fandeme. Hvis vi vil have en kvindelig teaterdirektør så vil og skal vi ikke vente på en lov. Vi skaffer en. Og rent faktisk synes jeg at dét er langt mere aktivistisk end at male bannere og gå på gaden.

” Det virker som om at kvinder aldrig har forstået at problemerne ikke kommer fra mændene eller fra samfundet, men fra kvinderne selv

---

Forði den politiske proces tager for lang tid?

Karne: - Hvorfor skal alting være politisk? Det er fint at nogle kæmper for rettigheder i bredere forstand, men jeg tror mere på at alt godt kommer fra et vækstlag. Lovgivning er ubrugelig hvis ikke mennesker selv har lyst til forandringer.

Sidse: - Jeg ved ikke om man kan sige det så radikalt, for selvfølgelig kan der være begge dele. Det er da godt at nogle kæmper for muslimske kvinders rettigheder på et overordnet plan og mødes og laver love om alt muligt, men det kører jo og har kørt i mange år. Derfor vil folk noget andet og mere end at gå via de traditionelle kanaler.

Patværket blev stiftet i 2006 som et lille netværk for kvinder i kultur- og mediebranchen. På sigt skal netværket nå bredere ud. Indtil videre har netværket 8 medlemmer.

Christina Cichosz: Er 24 år og musiker. Arbejder som produktionsleder på tv.

Mette Iversen: Er 28 år og uddannet grafiker og Art director.

Sidse Kamille: Er 26 år og bachelor i statskundskab. Har arbejdet med ledelse i både politiske og medieorienterede organisationer. Arbejder nu freelance.

Karne Benn Lykkebo: Er 26 år og er ansat som kreativ chef i et større bladhus.

I stedet for at blive medlem af en organisation eller et parti så har vores generation behov for at se og skabe konkrete resultater. Og det er sådan jeg forstår vores gruppe: At hvis vi vil en forandring så finder vi en måde at gøre det på selv.

Hvad skulle der til for at I ville kalde jer selv feminist?

Sidse: - Så skulle det være fordi definitionen på feminisme blev at alle skal have lov til at være dem, de er. At det for eksempel er helt i orden at være sexet og dygtig på samme tid.

Mette: - Ja, men som det er nu har jeg slet ikke behov for at sige at jeg er feminist. Jeg føler at jeg derved i udgangspunktet er svag og giver udtryk for det.

Sidse: - Det er som om man ikke vil have lige køn, men intetkøn. Det ser jeg som en usikkerhed hos de grupper af feminister. Egentlig tror jeg at det handler mere om personligheden hos dem, man møder. Jeg har siddet til jobsamtale med en mand hvor jeg var nødt til at underspille min seksualitet helt vildt, fordi han var den generte cheftype. Omvendt har jeg siddet over for en kvinde engang som kiggede på mine bryster hele tiden. Det handler om forskel på mennesker frem for forskel på køn. Og måske især kategoriseringen af manden som sexfikseret. ■

Liv Helm er sceneinstruktør. Hun har studeret sociologi og kunsthistorie og har bl.a. arbejdet politisk i organisationer som ATTAC og Amnesty International.

Feminisme på den unge venstrefløj

POST RØDSTRØMPE? I politiske ungdomsorganisationer er kvindekamp igen blevet et emne der står højt på dagsordenen.

I Socialistisk Ungdomsfront handler det om at give feminismen et flertydigt ansigt, men først og fremmest om at bibringe kvinderne en bevidsthed om at deres problemer, for eksempel med lavere løn, er et kollektivt og ikke blot et personligt problem.

Af Louise Gravgaard og Johanne Skriver.

Denne artikel vil forsøge at give et billede af den feminisme som vi arbejder med til dagligt. Vi er helt klart over at man kunne vise mange andre sider end den som vi tager fat i her. Men vi mener alligevel at kunne repræsentere en væsentlig del af den unge venstreorienterede feminisme i dag.

Feminismen er ved at vågne fra sin tornerose-søvn. For partier, bevægelser og ungdomsorganisationer på venstrefløjen, er feminismen, eller i det mindste ligestilling, atter blevet sat på dagsordenen. Men ikke med det samme udtryk og den selvforståelse, som den havde i 1970'erne. Mange unge piger har en vis afstandtagen fra rødstrømperne. Det er svært at identificere sig med bevægelsen – eller i hvert fald de billeder man har af bevægelsen.

En stor forskel fra rødstrømpebevægelsen er at kvindekampen nu er noget venstrefløjens har taget til sig. Rummet for at tage spørgsmålet op er til en vis grænse ved at åbne sig. Også udenfor venstrefløjens rammer kan emnet diskuteres, så længe man holder sig til emner såsom ligeløn, barsel og hvor mange kvinder der sidder i erhvervslivets bestyrelser.

En anden ting der kendetegner den nye feministiske bevægelse er dens mangfoldighed. Faktisk er det svært overhovedet at tale om én bevægelse. Når man læser om rødstrøm-

perne, læser man om én bevægelse. Ikke fordi de var fuldstændig enige, det var også en bevægelse der udviklede sig meget og splittedes omkring mange spørgsmål. Men der var længe fælles stormøder, sommerlejre, festivaler og mange andre fælles aktiviteter. Den samme enhed findes ikke i dag. Der er 8. marts arrangementer og enkelte initiativer i København, men det er umuligt på samme måde at tale om en samlet bevægelse, en fælles identitet og det samme projekt.

Individuel kamp og kollektiv erkendelse

Hvis man skal grave i feminismens ændrede udtryk, må man muligvis se på ændringerne i kultur og samfund de sidste tredive år. Den nyliberale tendens der har vundet

indpas i samfundet i den seneste tid påvirker ikke kun vores økonomi, arbejdsmarked og miljø. Den handler også om vores hverdag, følelser, relationer og det der kommer helt tæt på. Der er en ekstrem individualisme. De spidse albuer sidder godt fast og bliver spidset til gennem uddannelse, studiejobs og mange af de miljøer unge kommer i. Vi lærer at klare os selv og have styr på alting. Alt andet er nederlag. Feminismen stikker mange kvinder i øjnene, fordi det er ensbetydende med erkendelsen af at kvinder er undertrykte. For den individualiserede kvinde

” Feminismen stikker mange kvinder i øjnene, fordi det er ensbetydende med erkendelsen af at kvinder er undertrykte

er det identisk med et personligt nederlag. Piger fra vores generation kæmper for på én og samme tid at være den perfekte kæreste, have det perfekte hjem, få topkarakterer på studiet, se hamme godt ud (hele tiden), passe familien og venner, være populære og hele vejen rundt give indtryk af succes og overskud. Piger slider for at opnå det hele. Og mange gange lykkes det også. For eksempel får piger højere karakterer på de fleste uddannelsesinstitutioner sammenlignet med drengene. Samtidig skal vi høre på at det vi fortjener er en bestemt type hårshampoo.

Når alle i samfundet mener at vi har ligestilling, bliver det radikalt at stille spørgsmål. Det klinger simpelthen ikke med mange unges opfattelse af dagens virkelighed. Så bliver det til diskrimination at benytte sig af strukturelle værktøjer der tilgodeser kvinderne. Så virker det som om mændene bliver angrebet. Det er det eneste der står tilbage.

Mange piger tror ikke at det kan ske for dem at de får mindre løn end deres mandlige kolleger. Heller ikke selv om der er individuelle lønninger. Hvis de ikke får

---

SUF

SUF står for Socialistisk Ungdomsfront. Den er en uafhængig organisation, men samarbejder med Enhedslisten. Siden 2003 har SUF prioriteret feminisme højt.

et job eller en forfremmelse har det ikke noget med deres køn at gøre. Det har det heller ikke nødvendigvis altid. Men når statistikken taler sit tydelige sprog, kan det også være en stor barriere hvis man ikke vil anerkende ulighederne. Det bliver til en besynderlig blanding af konfliktskyhed og en hård individuel kamp. Konfliktskyhed fordi det simpelthen ikke er acceptabelt at forestille sig at man bliver diskrimineret på grund af sit køn. Dermed har man gjort det til en individuel kamp.

Feminismens største udfordring er derfor at give bevidsthed om at der er noget at vinde for almindelige unge kvinder. At deres individuelle problemer i virkeligheden er kollektive problemer, og hverken er naturlige eller uforanderlige. Og at det giver en styrke at anerkende undertrykkelsen, fordi man bliver bevidst om at den ligger udenfor en selv, og at man kan kæmpe imod den.

Men ligestilling er kun halvdelen af svaret. Hvis der skal rykkes noget, bliver man også nødt til at diskutere kønsroller og frigørelse, både internt på venstrefløjen og som en bredere diskussion i samfundet. For ofte bliver den manglende ligestilling undskyldt med at "der er jo også forskel på mænd og kvinder". Især i ligestillingsdiskussioner bliver kønnene ofte sat hårdt i bås, og med en klar

etikette på. Hvis ikke der er en god forklaring for en åbenlys forskelsbehandling, må det jo være på grund af den biologiske forskel. Diskussionen af kønsroller er desværre ikke så nem at tage - heller ikke indenfor venstrefløjens rammer. For det er tilsyneladende provokerende at diskutere et emne der er så personligt. Både unge kvinder og mænd føler sig ofte personligt ramt af den politiske diskussion når der tales om undertrykte og undertrykkere. Det gør det svært at diskutere de politiske aspekter, fordi det hele betinges af personlige erfaringer. Derfor kræver det en stor indsats at overbevise folk om at det personlige er politisk relevant, men samtidig noget strukturelt betinget. Og at det er strukturerne vi skal have fat i, ikke det enkelte individ. Debatten må aldrig ende i at kvinder føler sig som de stakkels ofre, eller at mænd skal have dårlig samvittighed.

” Det handler om reelt at skabe lige muligheder for kvinder og mænd i samfundet og kæmpe imod undertrykkelse af begge køn, på det personlige såvel som det samfundsmæssige plan

En mangfoldig modkultur

Feminismen er en politisk kampplads med stor relevans for venstrefløjen, fordi den på en gang handler om lighed og om forskellighed. Om noget så konkret som at udnytte ressourcerne i de politiske organisationer (kvinderne), og om noget så abstrakt som retten til at definere sig selv. Vi skal styrke vores eget demokrati ved at sikre alle et rum til at tale, men uden at forhindre andre i at komme til orde. Igennem den feministiske teori

kan vi få en bedre forståelse af hvorfor samfundet er indrettet som det er.

Nok er det positivt med den stigende ligestillingsdebat internt på venstrefløj, men når principperne om undertrykkelse og kønsrollernes indflydelse internt i organisationerne hele tiden er til diskussion, er det ofte en opslidende kamp at føre. Derfor er det heller ikke mærkeligt at der opstår en del mindre feministiske grupper udenfor partierne. Det er først og fremmest dem der har muligheden for at få en dybdegående debat.

Rødstrømperne havde en vision om at kvinder skulle frigøre sig fra de idealer der herskede i samfundet. I dag vil mange unge kvinder nødigt underlægge sig den forestilling de selv har om rødstrømpernes skønhedsideal. Der er nok ikke et entydigt svar på hvor hårdt man skulle "ligne mængden" internt i rødstrømpebevægelsen, men den fælles identitet som feministisk bevægelse er i dag skiftet ud med en vis forståelse fra bevægelsens side for at en subkultur er for marginaliserende. Den stærkeste modkultur er derimod mangfoldighed. En stærk feministisk bevægelse må være ufordømmende overfor de forskellige udgangspunkter for den feministiske kamp og kunne rumme mange forskellige kvinder. Vi samles om politisk indhold frem for en

fælles kulturel identitet. Det handler om reelt at skabe lige muligheder for kvinder og mænd i samfundet og kæmpe imod undertrykkelse af begge køn, på det personlige såvel som det samfundsmæssige plan.

Feminismen i Socialistisk UngdomsFront

Vores feminisme bærer på to måder præg af at virke indenfor rammerne af SUF (Socialistisk UngdomsFront). SUF er en politisk ungdomsorganisation på den udenomsparlamentariske venstrefløj, og vi er erklærede socialister og revolutionære. Vores politik kombinerer socialisme og feminisme i en analyse hvor kønsroller og diskrimination hænger uløseligt sammen med samfundet. Derfor tager vi aktivt stilling til samfundet som helhed og handler derefter.

” Mange piger tror ikke at det kan ske for dem at de får mindre løn end deres mandlige kolleger... Hvis de ikke får et job eller en forfremmelse har det ikke noget med deres køn at gøre.

Kvindegruppen i SUF har beskæftiget sig med interne og organisatoriske spørgsmål der kunne styrke kvinderne og dermed hele organisationen. Det at tage en feministisk diskussion af hvordan vi arbejder i SUF har betydet at alle SUF'ere blev nødt til at forholde sig til det. Alle kunne forholde sig til om vi skulle have kønskvotering i ledelsen eller ej. Alle blev klar over problemerne med underrepræsentationen af piger i SUF. Det var meget bevidstgø-

---

rende, og på den måde fik vi flertallet til at diskutere køn.

I starten var det vigtigste at diskutere disse ting internt i kvindegruppen. At have et rum hvor det var okay at stille spørgsmålstegn ved nogle af de ting i hverdagen som vi altid havde set som de mest naturlige. Da vi gik i gang med det konkrete arbejde handlede det mest om at skabe en feministisk bevidsthed i SUF. Vi ville have hele organisationen bag os. Det har muligvis sat en bremse for de mest radikale udmeldinger. Men samtidig har vores feminisme været bredt funderet i organisationen. Kvindegruppen har sjældent skulle arbejde imod resten af SUF.

Vi lagde ud med bøllekurser. Det var en ide fra vores venner i Rød Ungdom Norge. Det handlede om at rive en weekend ud af kalenderen og mødes - kun piger - til en blanding af seminar og redskaber hvormed man kunne styrke pigerne i deres politiske arbejde. Her fik vi kurser i retorik, selvsvar og masser af politiske og personlige diskussioner. Vi havde fået vedtaget at holde bøllekurset efter en lang debat på SUF's stormøde. Men bøllekurset blev en ubetinget succes og har siden haft bred opbakning. Det blev også starten på SUF's kvindegruppe og mange efterfølgende diskussioner og aktiviteter.

Bare bryster

For nogle uger siden skabte en gruppe unge kvinder gejst blandt feminister i Danmark. De sprang i DGI-byens svømmehal topløse

og krævede deres bryster afseksualiserede. Aktionen var et godt eksempel på at der kan skabes offentlig opmærksomhed om emnet hvis man vinkler situationen rigtigt. Det svære er at få de store medier til at følge op på enkelthistorierne. Men det kan være et springbræt til mange diskussioner rundt omkring i det ganske land.

Det giver gejst at opleve at det ikke er umuligt at trænge igennem til almindelige mennesker. Når debatten om ligeløn for eksempel blusser op i forbindelse med de offentlige overenskomster, er det begyndelsen på at stille de første spørgsmål: Hvorfor er der ikke ligeløn? Hvorfor er omsorgsfag dårligere lønnet end industri? Vi glæder os til at debattere svarene. ■

Louise Gravgaard er 23 og arbejder til daglig som ufaglært SoSu-hjælper. Johanne Skriver er 24 år og læser forvaltning og kommunikation ved Roskilde Universitets Center. Begge er aktive i SUF's kvindegruppe.

Jeg vil have
samme løn som
mine danske
arbejdskolleger!

Mændene eller
kvinderne?

”Skal mænd gå med makeup før vi får ligestilling?”

Det Ny Clarté har sat tre unge, politisk aktive kvinder stævne for at diskutere kvindekamp anno 2008. Er der overhovedet noget tilbage at kæmpe for? Og hvad betyder ”den religiøse vending” som vi har været vidne til de senere år for kvindekampen? Er fundamentalistiske kristne en trussel mod den frie abort, og hæmmer fundamentalistisk islam kvinders ret til at udtrykke deres personlige frihed ved at fastholde kvinder under sløret?

Af **Troels Riis Larsen.**

Om bordet er samlet Ida Auken, folketingsmedlem for SF og kandidat i teologi, Anna Rytter, byrådsmedlem i Odense for Enhedslisten og konverteret muslim, samt Cathrine Pedersen, formand for Danmarks Kommunistisk Ungdomsforbund og ateist.

Er kampen for kvinders rettigheder i virkeligheden ikke vundet? Er det ikke småting der er tilbage for kvinderne i det danske samfund opnår fuld ligestilling?

Ida: For mig at se er der mange konkrete områder at tage fat på. Kig for eksempel på lønnen. Der er helt konkrete tal på at der ikke er ligeløn, hverken i det private eller sågar i det offentlige. I toppen på universiteterne er det virkelig skidt, hvor få kvindelige forskere der er. Især set i forhold til antallet af kvindelige studerende. Hvis man kigger på Christiansborg er det heller ikke blevet bedre efter det sidste valg. Der er kun kommet én ekstra kvinde ind i Folketinget. Der er helt klart et problem med ligestillingen i toppen af Danmark. Man kan også angribe det på det på en anden måde. Man kan også sige at det handler om at kønnet ikke skal determinere ens liv. Det vil sige at der også er mænd der har problemer. Mænd er ofte i toppen, men også i bunden af samfundet.

Cathrine: Det interessante er at kvinder ude på fabrikker, på daginstitutioner over hele landet stadig får mindre i løn

selvom de laver det samme arbejde. Det er faktisk et område der bliver fokuseret for lidt på.

Anna: Jeg er meget enig i det med lønforhold og magtforhold. Men det vigtige er hvad man vil gøre ved det. Det handler meget om den kulturelle ligestilling imellem kønnene. Den mangler meget i dag. Med den stigende seksualisering i samfundet, bliver der større fokusering på forskellen mellem mænd og kvinder. Hvis man havde en mere kønsneutral tilgang ville man kunne komme ud over de skel der bliver lavet.

Cathrine: Jeg tror det handler om at kvinder har en lavere position i samfundet. Derfor kommer der også en ideologisk undertrykkelse. Man kan se et bredt spektrum af reklame- og sexindustri, hvor kvinder bliver tingsliggjort. Kvinder bliver for eksempel solgt i den internationale kvindehandel. Det udspringer af kvindernes økonomiske position i samfundet, hvor de for eksempel er de første der ryger ud af arbejdsmarkedet hvis der er krise. Kvinder lider under en større arbejdsløshed.

Anna: Vi har også problemer med barselsforhold. Vi skal skabe nogle bedre vilkår for at mændene tager barsel. Når det er manden der har den højeste lønindkomst er det meget dyrere for familien hvis manden skal tage barsel. Så må vi lave kompenserende tiltag

” **Kvinder er de første der ryger ud af arbejdsmarkedet hvis der er krise. Kvinder lider under en større arbejdsløshed.**

der kan bryde mønstrene for at ændre strukturerne.

Ida: Er tvungen barsel for mænd en god idé?

Anna: Ja, det synes jeg faktisk. Jeg tror ikke det vil være en permanent løsning.

Men der skal nogle gange mønsterbrydende tiltag til. På nogle områder må man have kønskvotering for at ændre de strukturelle rammer. For at få ændret de kulturelle mønstre bliver man nødt til at ændre strukturerne. I Enhedslisten har vi faktisk kønskvotering. Det har vi i forhold til valg til Hovedbestyrelsen og de lokale bestyrelser. Vi har det også i forhold til delegerede på årsmøderne. På den korte tid vi har haft det, har det allerede gjort en forskel. Man begynder

at tænke anderledes. Man laver en praksis hvor det bliver normalt at spørge den stille pige i hjørnet, om hun også kunne tænke sig at være delegeret.

Ida: SF er gået bort fra kønskvotering. Det viste sig at det ofte var mændene der blev prioriteret op af listen. Denne gang har vi faktisk fået valgt lige mange mænd og kvinder ind i Folketinget. Så lige som det kan blive med 23 mandater. Det handler i høj grad om at få det italesat. I de sidste 20 år har det været negativt at være feminist. Mange danskere tror vi har ligestilling. Og ordet feminist symboliserer i dag BH-afbrænding og 70'er hippier.

Anna: Jeg har ikke kaldt mig feminist, men jeg har kaldt mig kønspolitisk aktiv. Men vi kæmper for de samme værdier som

rødstrømperne.

Ida: Jeg synes et af problemerne for kvindebevægelsen er at den nogle gange bliver nypuritansk. Og kampen mod den totale sexfiksering bliver slået sammen med at Jørgen Leth har skrevet en bog hvor en kvinde spiller en rolle. Kvindekampen handler for mig om analytisk at pege på at kønnet ikke skal være en hindring for ens muligheder. Lidt for ofte bliver det til en løftet pegefinger hvor mænd er nogle onde sexfikserede

” Det er kun en lille bitte del af verden der er sekulær, og intet tyder på at det breder sig. Oplysningstiden bragte os en religiøs tro på fornuften

<< **IDA AUKEN (t.v.):** "Der er helt klart et problem med ligestillingen i toppen af Danmark."

< **ANNA RYTTER (t.h.):** "Med den stigende seksualisering i samfundet, bliver der større fokusering på forskellen mellem mænd og kvinder."

---

svin. Jeg kan godt lide at gøre noget ud af mig selv som kvinde. Jeg har ikke lyst til at blive afkønnet.

Anna: Jeg synes da også at mænd skal gå med makeup og klæde sig lidt pænere på.

Vi griner alle sammen højlydt. I modsætning til hvad nogle måske tror, er kvindeforkæmpere tydeligvis ikke humorforladte.

I de seneste år virker det som om religionen har fået en større plads i det offentlige rum. Men kan religion og kampen for en anden verden overhovedet forenes?

Ida: For mig er det ikke uforenligt at have et magtkritisk projekt som Marx havde og at være kristen. Der er store dele af kristendommen der har meget med materialisme at gøre. Den danske diskussion har et problem. Vi tror at vi skiller religion og politik ad i Danmark. Men hver gang man bruger argumentet om at politik og religion skal skilles ad, er det rettet mod muslimer. Det er et autoritært argument. Stat og kirke skal ikke blandes sammen, men man kan ikke skille religion og politik. For et religiøst menneske hænger tingene sammen. Hvis vi forsætter den vej får vi aldrig integreret muslimer.

Cathrine: Kritikken mod religionen skal rette sig det rigtige sted hen. Kritikken skal ikke rette sig imod den enkelte religiøse. Men i religionerne

er der nogle problemer der kan udnyttes og misbruges. For eksempel findes der den religiøse højrefløj i USA der ud fra skabelsesberetningen tror at verden er 6.000 år gammel. Det er dem der støtter op om Bush.

Ida: Det er stadig ikke en kritik af religionen, men af nogle fundamentalisters fortolkning af Bibelen. De bedste til at tage debatten mod fundamentalistiske kristne er progressive kristne. Religionskritik burde i højere grad handle om at kritisere misbrug af religionen. Den reaktionære del af venstrefløjen – som for eksempel Antireligiøst Netværk i Enhedslisten - går galt i byen. Det er kun en lille bitte del af verden der er sekulær, og intet tyder på at det breder sig. Oplysningstiden bragte os en religiøs tro på fornuften.

Anna: Vi er i høj grad kommet ud i en ideologisk diskussion og ikke en politisk. Vi kan diskutere hvor meget skal religionen fylde.

Det er et faktum at religion fylder meget. Religion handler om ens indre liv og har ikke noget med politik at gøre. For eksempel argumenterer Asmaa Abdol Hamid ikke religiøst, men politisk. Hun er ikke repræsentant for muslimer. Der står præster i det danske folketing og argumenterer religiøst. Det er forkert. I Enhedslisten vil vi gerne adskille stat og kirke. Det betyder at vi skal holde religion fra det offentlige rum.

Ida: Religionen har jo politiske implikationer. For en kristen

” **Mange danskere tror vi har ligestilling. Og ordet feminist symboliserer i dag BH-afbrænding og 70'er hippier**

CATHRINE PEDERSEN: "Kvinder er de første der ryger ud af arbejdsmarkedet hvis der er krise."

---

burde alt kunne ændres i et samfund. Den religiøse praksis har altså politiske konsekvenser. Det er således ikke muligt at adskille politik og religion fuldstændigt. Det vigtige er at der ikke bruges autoritative argumenter såsom at religion og politik skal adskilles. Det rammer først og fremmest muslimer og bruges altid til at lukke debatten.

Et af argumenterne for krigen i Afghanistan, og til dels også krigen i Irak, var at det hjalp kvinderne i de pågældende lande. Hvordan forholder I jer til det?

Anna: Har de fået det bedre?

Ida: Det er to forskellige konflikter. En del af civilbefolkningen i Afghanistan har fået det bedre. Hvorimod krigen i Irak var en krig om olie. For en del af kvinderne i Afghanistan er det en fordel at Taliban blev fjernet.

Cathrine: Forholdene for kvinderne i begge lande er forværret. Der er krig. Der er sult

”

På nogle områder må man have kønskvotering for at ændre de strukturelle rammer.

og bomber, der er en masse mennesker der bliver slået ihjel. Det kan godt være at der er kommet nogle få demokratiske rettigheder, men man kan aldrig sige at en angrebskrig er god for kvinders rettigheder. Realiteten er krigens virkelighed. Kvinderne har den laveste position i samfundet og derfor går det hårdest ud over dem. Min mand er afghaner, og han taler ofte i telefon med sin afghanske familie. Kvinderne i hans familie er fra middelklassen. De havde det ad helvede

---

til under den sovjetiske besættelse, de havde det ligesådan under Taliban og i dag har de det endnu værre. Man kan ikke eksportere det vestlige demokrati på den måde. Hvis kvinderne skal have flere rettigheder i Afghanistan skal det være deres eget valg. Man kan selvfølgelig hjælpe og støtte dem, men man kan ikke bombe sig til det.

Anna: Man kan ikke skille tingene ad. Efter min mening handler krigen i Irak og Afghanistan overordnet om det samme. Overordnet er det de samme motiver fra USA's side der lægger til grund for de to krige. Det er i virkeligheden en gammel imperialistisk måde at opfatte verden på. Ud at erobre nogle områder i Mellemøsten. Kvinderne har ikke fået det bedre. Retten til ikke at bære tørklæde er så ubetydelig en ting i forhold til det der virkelig er vigtigt for kvinderne i Afghanistan. Det handler om adgang til uddannelsessystemet. Det kræver at der er en fornuftig økonomi og en stabilitet før man overhovedet kan skabe nogle strukturer såsom et fungerende uddannelses- og sundhedssystem.

Ida: Jeg er enig i at man ikke kan eksportere en model. Man kan ikke tale om et land i Afghanistan. Irak-krigen var en fadæse, men jeg har det ikke på samme måde omkring Afghanistan. Jeg synes Taliban var så reaktionært og så modbydeligt overfor kvinderne at jeg har svært ved at mene at man ikke skulle have grebet ind. Det var ikke nødvendigvis den rigtige måde at gøre det på. Man kunne måske have hjulpet civilbefolkningen på en anden måde.

Er der brug for en ny kvindebevægelse?

Hvilke særlige spørgsmål bør den fokusere på?

Anna: Der er allerede en kvindebevægelse. Kvindebevægelsen har været her hele tiden. Der har selvfølgelig været op og nedture. Og kvindekampen i dag har på mange måder et andet udtryk end feminismen i 1970'erne.

Ida: Der er brug for en kønskamp der munder ud i at ens køn ikke er afgørende for hvor man havner. I den tredje verden er der brug for en ren kvindekamp. Vigtig er selvfølgelig kampen mod trafficking.

Cathrine: Kvindekampen er ikke blot et spørgsmål for studerende på universiteterne. Det handler i høj grad om at genskabe en forståelse i befolkningen om at kvinderne er undertrykte. En af kvindekampens store fortjenester i 1970'erne var retten til fri abort. Der er igen brug for en organisering af kvinderne. De er nemlig stadig undertrykte. Over hele verden er kvinderne økonomisk undertrykte. Kvinder er i særlig grad offer for krig og arbejdsløshed. Det er vigtigt at kvinderne deltager i kampen for at forandre verden. Også kampen mod den ideologiske undertrykkelse er vigtig - mange unge kvinder får psykiske problemer som følge af den ideologiske undertrykkelse. ■

Læs en uddybet version af dette interview på www.clarte.dk

Troels Riis Larsen er historiker og medforfatter til bogen "I medgang og modgang - dansk byggeri og den danske velfærdsstat 1945-2007" der snart udkommer.

Tema 2:

Bin Laden: Ven eller fjende?

Siden 9/11 har socialister verden over stået paralyseret i spørgsmålet om hvorledes man skal forholde sig til politisk islam. Ven? Fjende? Noget helt tredje? Debatten må tages på venstrefløjens egne præmisser hvis man skal gøre sig håb om at fravriste de borgerlige deres fortolkningsprivilegium og det meningstyranni de har indført på området. Kun således imødegås krigen mod terror og den hjemlige højredrejning. Og kun således imødegås udfordringen fra den islamiske fundamentalisme selv, det være sig i Cairo eller Jakarta, Nørrebro eller Brøndby Strand.

Politisk islam i imperialismens tjeneste

Af Samir Amin

ALLIANCEUVÆSEN. Politisk islam bliver af nogle venstrekræfter betragtet som en anti-imperialistisk kraft og alliancepartner. Ved en nærmere undersøgelse er de islamiske fundamentalisters styrke dog noget overdrevet, og kan under ingen omstændigheder være udgangspunkt for et forbund. Anti-imperialisme og et progressivt socialt program hænger sammen, hvis ikke de ulige internationale magtforhold skal reproducere. Venstrefløjen må fylde det vakuum som den efterlod til islamisterne da den opgav at være til stede der hvor de aktuelle sociale konflikter finder sted.

Alle de strømninger der bekender sig til politisk islam betoner "islams særegenhed". Ifølge dem kender islam ikke til adskillelse mellem politik og religion, noget som angiveligt skulle være karakteristisk for kristendommen. Det ville ikke tjene noget formål at minde dem om - hvilket jeg faktisk har gjort - at deres bemærkninger næsten ord for ord er en gentagelse af hvad europæiske reaktionære (såsom Bonald og de Maistre)¹ sagde i begyndelsen af det 19. århundrede for at fordømme det brud i det kristne vestens historie som oplysningstiden og den franske revolution havde afstedkommet.

Med denne position som udgangspunkt vælger alle strømningerne i politisk islam at føre deres kamp på kulturområdet - men vel at mærke "kultur" reduceret til den konventionelle bekræftelse af at man tilhører en bestemt religion. I virkeligheden er tilhængerne af politisk islam ikke for alvor interesserede i at diskutere de religiøse dogmer. Den rituelle hævde af at være medlem af den pågældende gruppe er det eneste de bekymrer sig om. Et sådant syn

på den moderne verdens realiteter er ikke blot bekymrende på grund af den enorme mangel på tankevirksomhed som det dækker over, men det retfærdiggør også imperialismens strategi der går ud på at erstatte konflikten mellem imperialistiske centre og underlegne periferier med en såkaldt konflikt mellem kulturer. Det at politisk islam udelukkende lægger vægt på kultur gør også at den på alle livets områder kan se bort fra de reelle sociale konfrontationer mellem de folkelige klasser og det globaliserede kapitalistiske system som undertrykker og udnytter dem. Politisk islams aktivister er aldrig til stede disse steder, og deres ledere gentager ustandselig at sådanne konflikter er uden interesse. Islamisterne er kun til stede i disse områder for at åbne skoler og sundhedsklinikker, som imidlertid ikke tjener til andet end velgørenhedsarbejde og som indoktrineringsteder. De udgør ikke en støtte for de folkelige klassers kampe imod det system der er ansvarligt for deres fattigdom.

Hvad angår de reelle sociale emner, allierer politisk islam sig med den afhængige kapitalisme og den dominerende imperialisme. Den forsvarer princippet om ejendomsrettens hellige karakter og alle den kapitalisti-

---

Noter:

¹ Bonald og de Maistre - to konservative franske filosoffer, henholdsvis 1754-1840 og 1753-1821.

VETERAN. Samir Amin har tilhørt venstre-fløjen siden 1940'erne. Med sin ægyptiske baggrund har han været øjenvidne til hvorledes politisk islam har udviklet sig.

ske reproduktions krav. Det Muslimske Broderskabs² støtte i det ægyptiske parlament til de nylige reaktionære love som styrker landejendomsbesiddernes rettigheder til skade for forpagternes (størstedelen af de små bønder) er blot ét blandt hundreder af eksempler. Der er ikke noget eksempel på bare én reaktionær lov fremsat i en muslimsk stat som de islamistiske bevægelser er imod. Hvad mere er, sådanne love bliver bekendtgjort efter aftale med lederne af det imperialistiske system. Politisk islam er ikke antiimperialistisk selv om dens aktivister måske mener at være det! Den er en uvurderlig allieret for imperialismen, og sidstnævnte ved det. Det er herefter let at forstå at politisk islam altid har talt de herskende klasser i Saudi-Arabien og Pakistan med i sine rækker. Desuden var disse klasser helt fra begyndelsen blandt dens mest aktive fortalere. De lokale komprador-borgerskaber,³ de nyrige som nyder godt af den aktuelle imperialistiske globalisering, understøtter generøst politisk islam. Sidstnævnte har givet afkald på et anti-imperialistisk perspektiv og har erstattet det med en "anti-vestlig" (næsten "anti-kristen") holdning som tydeligvis fører de pågældende samfund ind i en blindgyde og derfor ikke udgør nogen hindring for udøvelsen af den imperialistiske kontrol over verdenssystemet.

Politisk islam er ikke bare reaktionær med hensyn til visse spørgsmål (først og fremmest

angående kvinders status) og måske endog ansvarlig for fanatiske overgreb rettet mod ikke-muslimske borgere (såsom kopterne i Ægypten)⁴ – den er fundamentalt reaktionær og kan således naturligvis ikke deltage i udbredelsen af folkenes befrielse.

Alligevel fremføres især tre argumenter for at få de sociale bevægelser til at indgå i dialog med de bevægelser der tilhører politisk islam. Det første er at politisk islam mobiliserer store folkemasser, hvilket man ikke kan lade hånt om. Talrige billeder understøtter helt sikkert den nævnte påstand. Man bør dog holde hovedet koldt og nøje vurdere de "mobiliseringer" der tales om. Politisk islams "succeser" ved valg sættes i perspektiv når de gøres til genstand for mere grundige analyser. Jeg vil her nævne den meget store procentdel (mere end 75 procent!) som undlader at stemme ved de ægyptiske valg. Den islamistiske styrke hænger i vidt omfang sammen med svagheerne i de organiserede venstrebevægelser, der glimrer ved deres fravær der hvor de aktuelle sociale konflikter finder sted.

” **Hvad angår de reelle sociale emner, allierer politisk islam sig med den afhængige kapitalisme og den dominerende imperialisme**

Men selv om der så var enighed om at politisk islam rent faktisk mobiliserede betydelige folkemasser: skulle det så lede til den konklusion at venstrekræfterne bør have politisk islams organisationer med i alliancer når det gælder politiske og sociale aktioner? Hvis politisk islam har held

med at mobilisere store folkemasser, er det blot et faktum som enhver effektiv politisk strategi må tage højde for i overvejelser, forslag og valgmuligheder. Men at søge alliancer med dem er ikke nødvendigvis den bedste måde at håndtere denne udfordring på. Skulle man – og kunne man i øvrigt? – også have integreret de nazistiske og fascistiske masser i en fælles front? Det bør påpeges at politisk islams organisationer ikke søger en sådan alliance, ja til og med afviser den. Hvis nogle venstreorienterede organisationer skulle blive bragt i den uheldige tro at de var blevet accepteret af dem, ville politisk islams første beslutning efter en eventuel magtovertagelse være at likvidere sin besværlige allierede, sådan

som det var tilfældet i Iran med Mujahidin og Fidaiyin Khalq.⁵

Det andet argument der fremsættes af tilhængerne af "dialog" er at politisk islam, skønt reaktionær på det sociale plan, er "anti-imperialistisk". Det er blevet sagt at det kriterium som jeg foreslår (ubetinget støtte til de kampe der udkæmpes for sociale fremskridt) skulle være "økonomistisk" og negligere de politiske dimensioner af den udfordring som folkene i den tredje verden⁶ står overfor. Jeg finder ikke at denne kritik holder når det tages i betragtning hvad jeg har sagt om de demokratiske og nationale dimensioner af de ønskelige svar på denne udfordring. Jeg er også enig i at de forskellige kræfter ikke nødvendigvis tackler de sociale og politiske dimensioner ens i deres svar på den udfordring som folkene i den tredje verden står overfor. Det er således muligt at "forestille sig" et politisk islam som er anti-imperialistisk selv om det er reaktionært på det sociale plan. Man kommer straks til at tænke på Iran, Hamas i Palæstina, Hizbollah i Libanon samt visse modstandsbevægelser i Irak. Jeg vil senere diskutere disse særlige tilfælde. Hvad jeg hævder er at politisk islam som helhed simpelthen ikke er antiimperialistisk, men slutter fuldstændig op bag de dominerende magter på verdensplan.

Det tredje argument henleder venstrekræfternes opmærksomhed på nødvendigheden af at bekæmpe "islamofobi". Ingen venstrekræfter med respekt for sig selv kan

---

Noter:

2 Det Muslimske Broderskab – islamisk fundamentalistisk bevægelse med udspring i Ægypten, dannet 1929. Anses som pionerorganisationen i politisk islam.

3 Komprador - oprindelig en portugisisk betegnelse fra den tidlige handelskolonialisme i Asien. En komprador havde til opgave at knytte forbindelser mellem de udenlandske handelshuse og det lokale eksport- og importmarked. Senere brugt som betegnelse for den del af det lokale storborgerskab i den tredje verden der især er forbundet med privatbaseret monopolkapital.

4 Kopterne – indfødte kristne i Ægypten.

5 Mujahidin og Fidaiyin Khalq - to kommunistiske grupperinger i Iran der deltog i revolutionen mod Shahan, men som Khomeini-styret forfulgte i slutningen af 1970'erne.

6 Ordret skriver Amin Syden ("the South"), men det er ikke et begreb vi bruger i Danmark i denne betydning. Her og i resten af teksten er det oversat til "Den tredje verden".

ignorere ghetto-spørgsmålet, det vil sige måden hvorpå de folkelige klasser af indvandreroprindelse behandles i den udviklede kapitalismes metropoler. Analysen af denne udfordring, og af de svar der gives af forskellige grupper (de berørte parter selv, det europæiske parlamentariske venstre, de radikale venstrekræfter), ligger uden for denne artikels emne. Jeg skal nøjes med at udtrykke mit principielle synspunkt: det progressive svar kan ikke basere sig på institutionaliseringen af "kommunitarisme"⁷ som i bund og grund, og nødvendigvis altid, er forbundet med ulighed - og som oprindeligt stammer fra en racistisk kultur. Som specifikt ideologisk produkt af USA's reaktionære politiske kultur, begynder kommunitarismen (der allerede har sejret i Storbritannien) at forurene det politiske liv på det europæiske kontinent. Islamofobi, som systematisk støttes af vigtige dele af den politiske elite, samt af medierne, er del af en strategi for hvordan gruppeforskelle kan håndteres til kapitalens fordel, idet den foregivne respekt for forskellighed i realiteten kun har til hensigt at udbyde splittelsen inden for de folkelige klasser.

Ghetto-spørgsmålet er et specifikt emne, og at sammenblende det med spørgsmålet om imperialisme (det vil sige den imperialistiske håndtering af relationen mellem de dominerende imperialistiske centre og de afhængige periferier), sådan som det somme tider bliver gjort, vil ikke gavne hverken den ene eller den anden sag da der er tale om klart adskilte områder. Denne sammenblanding af tingene er en del af den

reaktionære "værktøjskasse" og styrker islamofobien som omvendt gør det muligt at legitimere såvel offensiven mod de folkelige klasser i de imperialistiske centre som offensiven mod folkene i de berørte periferier. Den nævnte sammenblanding, samt islamofobien, yder samtidig det reaktionære politiske islam en værdifuld tjeneste ved at gøre dets anti-vestlige diskurs troværdig. Min konklusion er derfor at de to reaktionære ideologiske kampagner, som er igangsat af henholdsvis det racistiske højre i vesten og af politisk islam, gensidigt støtter hinanden og samtidig understøtter kommunitaristisk praksis.

Modernitet, demokrati, sekularisme og islam

De arabiske og islamiske områder tegner i dag et billede af sig selv hvor religion (islam) står i allerforreste linie hvad angår alle dele af det sociale og politiske liv. Ifølge denne selvopfattelse forekommer det mærkeligt at forestille sig at det kunne være anderledes. Størstedelen af de udenlandske observatører (de politiske ledere og medierne) konkluderer at modernitet, måske endog demokrati, er nødt til at tilpasse sig islams stærke tilstedeværelse, hvorved sekularisme *de facto* udelukkes.

Noter:

7 En politisk teori ifølge hvilken "fælles kulturel identitet" er kernepunktet for en forståelse af den dynamiske sociale virkelighed.

8 Ateist - afviser at der findes en gud. Agnostiker - mener at spørgsmålet om guds eksistens ikke kan besvares. Deist - tror på at der findes en gud, men at denne ikke griber aktivt ind i verdens gang

Enten er denne forsoning mulig, og man vil være nødt til at støtte den, eller også er den det ikke, og man vil være nødt til at tage denne del af verden som den er. Jeg er overhovedet ikke enig i denne såkaldt "realistiske" vision. Fremtiden – set i det lange perspektiv: socialisme på verdensplan – er for denne regions folk, såvel som for andre, demokrati og sekularisme. Denne fremtid er mulig i disse områder som andetsteds, men intet er garanteret og sikkert nogen steder.

Moderniteten, som påbegyndtes i Europa i det 16. århundrede, er et brud i verdenshistorien. Moderniteten erklærer mennesker ansvarlige for deres egen historie, individuelt og kollektivt, og bryder som følge heraf med de dominerende præ-moderne ideologier. Moderniteten gør demokrati muligt, ligesom den kræver sekularisme, i betydningen adskillelse af religion og politik. Den komplekse forbindelse modernitet/demokrati/sekularisme, som blev formuleret af det 18. århundredes oplysningsfilosoffer og virkeliggjort med den franske revolution, har præget den moderne verden lige siden. Men moderniteten er ikke udelukkende en kulturel revolution. Den opnår kun sin fulde betydning via sin tætte relation med kapitalismens fødsel og efterfølgende vækst. Nutidens konkrete former for modernitet, demokrati og sekularisme, må således anses som produkter af den kapitalistiske væksts

konkrete historie. De præges af de specifikke betingelser som kapitalens dominans dikterer – de historiske kompromiser som definerer de hegemoniske blokkes sociale indhold (det som jeg kalder "de politiske kulturers historiske forløb").

Denne koncentrerede gennemgang af min forståelse af den historisk materialistiske metode, genopfrisker jeg her for at placere de forskellige måder at kombinere kapitalistisk modernitet, demokrati og sekularisme på i deres teoretiske sammenhæng.

Oplysningen og den franske revolution foreslog en model for radikal sekularisme. Om man er ateist eller agnostiker, deist eller troende⁸ (i denne sammenhæng kristen): det enkelte individ kan frit vælge, staten blander sig ikke. På det europæiske kontinent – i Frankrig fra og med restaurationen (efter Napoleons fald 1814, red.) – var tilbageslagene og kompromiserne, der var et udtryk for en magtdeling mellem borgerskabet og de dominerende klasser i de præ-moderne systemer, basis for "svækkede" former for sekularisme, forstået som tolerance uden udelukkelse af kirkernes sociale rolle fra det politiske system. USA's særlige historiske løbebane resulterede i udformningen af en fundamentalt reaktionær kultur hvor ægte sekularisme stort set ikke findes. Religion bliver her betragtet som en social aktør, og

” Uden den fortsatte, stærke og resolute støtte fra USA ville politisk islam have haft meget vanskeligere ved at bevæge sig ud over Saudi-Arabiens og Pakistans grænser

sekularisme forveksles med mangfoldigheden af officielle religioner (enhver religion – selv enhver sekt – er officiel).

Der er en tydelig sammenhæng mellem graden af radikal sekularisme og graden af støtte til at forme samfundet i overensstemmelse med det centrale modernitetsprincip. Venstrekræfterne, det være sig radikale eller endda moderate kræfter, som mener at det er politik der skal styre den sociale udvikling i de ønskede retninger, er varme tilhængere af sekularisme. Det konservative højre hævder at tingene bør have lov til at udvikle sig efter egne regler, hvad enten det drejer sig om økonomiske, politiske eller sociale spørgsmål. Hvad angår økonomien foretrækker kapitalen tydeligvis ”markedet”. I politik bliver ”lav-intensivt” demokrati reglen, ”alternation” (det at regeringer og flertal udskiftes, red.) får forrang frem for ”alternativ”. Og i samfundet har politik i denne sammenhæng ingen brug for aktiv sekularisme – religiøse fællesskaber kompenserer for statens mangler. Markedet og repræsentativt demokrati udgør historien, og sådan skal det være. Med vore tiders tilbagegang for venstrekræfterne, er denne konservative version af social tænkning i høj grad dominerende, hvilket gælder i formuleringer over et bredt felt fra Touraine (Alain Touraine, fransk sociolog, f. 1925, red.) til Negri (Toni

Negri, italiensk filosof og medforfatter til *Imperiet*, f. 1933, red.). USA's reaktionære politiske kultur går endnu længere når det drejer sig om ansvar for politisk handling. Den gentagne forsikring at Gud inspirerer den ”amerikanske” nation, og den massive tilslutning til denne ”tro”, reducerer selve konceptet sekularisme til ingenting. At sige at Gud skaber historien er reelt det samme som at give ”markedet” alene lov til at gøre det.

Hvordan forholder det sig med folkene i Mellemøsten i denne henseende? Billedet af skæggede mænd der bøjer sig til jorden og grupper af kvinder med slør giver anledning til hastige konklusioner om hvor religiøst lydige folk er. Man nævner sjældent det sociale pres der bliver udøvet for at opnå det ønskede resultat; kvinderne har ikke

valgt sløret, det bliver dem påtvunget på yderst voldelig vis; for en kvinde, som ved bønnen gør sig bemærket ved ikke at bære det, koster det næsten altid arbejdet, undertiden livet. De vestlige ”kulturalistiske” venner som kræver respekt for religionsforskelle gennemskuer sjældent de fremgangsmåder som myndighederne anvender for at kunne præsentere et billede der er bekvemt for dem. Der er helt sikkert nogle der er ”fous de Dieu” (tossede med Gud). Er de mon forholdsmæssigt mere talrige end de spanske katolikker som marcherer

” Der er kun én løsning på det afghanske problem: alle fremmede magter skal forlade landet

POPULÆR. Den ægyptiske præsident Gamal Abdal Nasser stod i spidsen for et pan-arabisk og modernistisk projekt med stor folkelige opbakning i hele den arabiske verden.

til påske? Eller de store mængder som lytter til TV-vækkelsesprædikanter i USA?

I hvert fald har regionen ikke altid præsenteret dette billede af sig selv. Hvis vi ser bort fra nationale forskelle, kan der identificeres en stor region som går fra Marokko til Afghanistan, og som inkluderer alle arabere (undtagen dem på den arabiske halvø), tyrkerne, iranerne, afghanerne samt folkene i de tidligere sovjetiske centralasiatiske republikker, i hvilken mulighederne for at udvikle sekularisme langt fra er ubetydelige. Situationen er anderledes blandt andre nabofolk, halvøens arabere eller pakistanerne.

I denne større region har de politiske traditioner været stærkt prægede af modernitetens radikale strømninger: ideerne fra oplysningstiden, den franske revolution, den russiske revolution og den tredje internationale kommunisme var til stede i alles sind og var meget mere betydningsfulde end for eksempel Westminster parlamentarisme (dvs. britisk parlamentarisme, red.). Disse dominerende strømninger inspirerede de vigtigste politiske forandringsmodeller som de herskende klasser implementerede og som i nogle af deres aspekter kunne beskrives som former for oplyst enevælde.

Noter:

9 Mohammed Ali – vicekonge 1805-48, betragtes ofte som grundlægger af det moderne Ægypten. Khedive Ismail – vicekonge 1863-79.

10 Kommunistiske regimer i Afghanistan (1978-92) og Syd-Yemen (1967-90, i 1990 blev Syd-Yemen og Nord-Yemen forenet).

Dette var bestemt tilfældet i Mohammed Ali eller Khedive Ismails Ægypten.⁹ Det samme gælder Kemalismen i Tyrkiet og moderniseringen i Iran. Den nyere histories nationale populisme tilhører samme familie af modernistiske politiske projekter. Modellens varianter var talrige (Algeriets Nationale Befrielsesfront, Tunesiens "bourgibisme", Ægyptens "nasserisme", Syriens og Iraks "baathisme"), men tendensen var ens. Tilsyneladende ekstreme eksperimenter – de såkaldte kommunistiske regimer i Afghanistan og Syd-Yemen¹⁰ – var i virkeligheden ikke meget anderledes. Alle disse regimer udrettede meget og nød af samme grund bred folkelig opbakning. Det er grunden til at disse modeller, selvom de egentlig ikke var virkelig demokratiske, åbnede vejen for en potentiel udvikling i demokratisk retning. Under visse omstændigheder, sådan som det var tilfældet i Ægypten fra 1920 til 1950, forsøgte man et eksperiment med parlamentarisk demokrati, støttet af det moderate antiimperialistiske center (Wafd-partiet), men modarbejdet af den dominerende imperialistiske magt (Storbritannien) og dens lokale allierede (monarkiet). Sekularisme gennemført i moderate versioner blev bestemt ikke "afvist" af folket. Tværtimod var det de religiøse personer der blev betragtet som mørkemænd i den almindelige, offentlige opinion, og de fleste af dem var det også.

De modernistiske eksperimenter, fra oplyst enevælde til radikal national populisme, var ikke resultater af nogen tilfældighed. De blev skabt af stærke bevægelser i mid-

delklassen. På denne måde udtrykte denne klasse sin vilje til at blive betragtet som "fuldt flyvefærdige" partnere i den moderne globalisering. Disse projekter, der kan beskrives som borgerligt-nationale, var modernistiske, sekulariserende og potentielt i stand til at skabe demokratisk udvikling. Men netop fordi disse projekter var i konflikt med den dominerende imperialismes interesser, blev de bekæmpet ubønhørligt. Til dette formål mobiliserede de imperialistiske interesser de dunkle kræfter hvis indflydelse var nedadgående. Historien om Det Muslimske Broderskab er velkendt. Det blev bogstavelig talt skabt i 1920'erne af briterne og monarkiet for at spærre vejen for det demokratiske og sekulære Wafd. Det er også velkendt hvordan Broderskabet - organiseret af CIA og Anwar El Sadat - i stort tal vendte tilbage fra deres saudiske eksil efter Nassers død (i 1970, red.). Vi kender alle historien om Taliban som blev dannet af CIA i Pakistan for at bekæmpe "kommunisterne" der havde åbnet skolerne for alle, drenge såvel som piger. Det er endog velkendt at israelerne indledningsvis støttede Hamas for at svække de sekulære og demokratiske strømninger i den palæstinensiske modstandsbevægelse.

Uden den fortsatte, stærke og resolute støtte fra USA ville politisk islam have haft meget vanskeligere ved at bevæge sig ud over Saudi-Arabien og Pakistans grænser. Det saudiarabiske samfund var end ikke begyndt sin bevægelse bort fra traditionelle tilstande da der blev fundet olie i dets undergrund. Alliancen mellem imperialismen

og den traditionelle herskende klasse blev sluttet - og besejlet øjeblikkeligt - mellem de to partnere og gav nyt liv til den politiske wahabi-islamisme. Hvad angår briterne, lykkedes det dem at bryde den indiske enhed ved at overtale de muslimske ledere til at skabe deres egen stat (Pakistan, red.), der således helt fra sin fødsel var fanget i politisk islam. Det skal bemærkes at den teori hvormed denne kuriositet af en stat blev legitimeret, fuldt og helt var designet på forhånd af de engelske orientaler i "His Majesty's service", selvom den siden er blevet tilskrevet Abul Ala Mawdudi.

Således er det lettere at forstå det initiativ som USA tog for at bryde den forenede front af asiatiske og afrikanske stater der var blevet etableret ved Bandung-konferencen (1955). Man skabte en "islamisk konference" der øjeblikkeligt (1957) blev støttet af Saudi-Arabien og Pakistan. På denne måde trængte politisk islam ind i regionen.

Den konklusion som man i det mindste må drage ud fra disse observationer er at politisk islam ikke er det spontane resultat af de forskellige folks forfægtelse af autentiske religiøse overbevisninger. Politisk islam blev konstrueret ved systematisk handling fra imperialismens side, selvfølgelig støttet af dunkle reaktionære kræfter og underdanige komprador-klasser. At ansvaret for denne tingenes tilstand også lå hos venstrekræfterne, som hverken så eller vidste hvordan de skulle tackle udfordringen, forbliver indiskutabelt.

Spørgsmål vedrørende frontlinie-landene (Afghanistan, Irak, Palæstina, Iran)

USA's projekt, som bliver støttet i varierende grad af deres underordnede allierede i Europa og Japan, er at etablere militær kontrol over hele planeten. Med tanke på denne udsigt blev Mellemøsten valgt som "first strike"-region af fire grunde: (1) den har de rigeste olieressourcer i verden, og USA's væbnede styrkers direkte kontrol ville give Washington en privilegeret stilling og placere dens allierede - Europa og Japan - samt mulige rivaler (Kina) i en ukomfortabel afhængighedssituation hvad deres energiforsyninger angår; (2) Mellemøsten er placeret ved den gamle verdens korsveje og gør det lettere at etablere en permanent militær trussel mod Kina, Indien og Rusland; (3) regionen oplever en periode karakteriseret ved svaghed og forvirring som tillader aggressoren at føle sig sikker på en let sejr, i det mindste for øjeblikket; og (4) tilstedeværelsen i regionen af Israel, Washingtons betingelsesløse allierede.

Denne aggression har sat landene og nationerne som ligger i frontlinien (Afghanistan, Irak, Palæstina og Iran) i den særlige situation at de bliver tilintetgjort (de første tre) eller truet med tilintetgørelse (Iran).

Noter:

11 Mustafa Kemal Atatürk - tyrkisk officer og politiker, proklamerede i 1923 republikken Tyrkiet og blev landets første præsident.

12 Khalq og Parcham - Det kommunistiske People's Democratic Party of Afghanistan splittede op i disse to rivaliserende fløje i 1967.

Afghanistan

Afghanistan oplevede den bedste periode i sin moderne historie under den såkaldte kommunistiske republik. Det var et modernistisk, oplyst enevælde, som åbnede uddannelsessystemet for børn af begge køn. Det var en fjende af obskurantisme (oplysningsfjendsk indstilling, red.), og derfor havde det afgørende støtte i samfundet. Den jordreform som regimet førte ud i livet var hovedsagelig et sæt af lovforslag som havde til hensigt at reducere stammeledernes tyranniske magt. Den var godt i gang med at blive en succes idet hovedparten af bønderne - i det mindste stiltiende - støttede denne udvikling. Propagandaen fra de vestlige medier, såvel som fra politisk islams side, præsenterede dette eksperiment som kommunistisk og ateistisk totalitarisme der blev afvist af det afghanske folk. I virkeligheden var regimet langt fra upopulært, ligesom Atatürk i sin tid.¹¹

Det faktum at lederne af dette eksperiment i begge de største fraktioner (Khalq og Parcham)¹² beskrev sig selv som kommunister er ikke overraskende. Den fremskridtsmodel som nabofolkene i det sovjetiske Centralasien havde haft held med (til trods for alt hvad der er blevet sagt om det og på trods af systemets autokratiske praksis), sammenlignet med de vedvarende sociale katastrofer efter britisk imperialistisk forvaltning i andre nabolande (Indien og Pakistan medregnet), havde her den effekt som i mange andre lande i regionen at patrioter blev opmuntret til at forstå det fulde omfang af den forhindring som

KHOMEINI. *På trods af den islamiske revolution kan Iran kan godt integreres i det globale kapitalistiske system.*

imperialismen udgjorde for ethvert forsøg på modernisering. Invitationen til Sovjetunionen om at intervenere, som blev sendt af én fraktion for at blive af med de andre, havde afgjort en negativ effekt og svækkede mulighederne for det modernistiske, nationalpopulistiske projekt.

USA i særdeleshed og dets allierede i triaden i almindelighed har altid været hårdnakkede modstandere af de afghanske moderniseringsfolk, det være sig kommunister eller ej. Det er dem der mobiliserede de dunkle kræfter, såsom politisk islam i Pakistansk udgave (Taliban) og krigsherrerne (stammelederne som med succes var blevet neutraliseret af det såkaldte kommunistiske regime), og dem der trænede og bevæbnede dem. Selv efter den sovjetiske tilbagetrækning viste Najibullah-regeringen (1986-92, red.) evne til modstand. Den ville sandsynligvis have fået overtaget hvis det ikke havde været for den pakistanske militære offensiv til støtte for Taliban og derefter offensiven fra krigsherrerne genetablerede styrker som forøgede kaos i landet.

Afghanistan blev hærget og ødelagt af indblandingen fra USA og dets allierede og agenter, især de islamistiske. Afghanistan kan ikke genopbygges under deres styre, som knap nok er skjult bag en klovn uden rødder i landet (præsident Hamid Karzai, red.), kastet ned med faldskærm af Texas Transnational som han var ansat hos. Det påståede "demokrati", i hvis navn Washington, NATO og FN (kaldt til undsætning) søger at retfærdiggøre deres fortsatte

tilstedeværelse (reelt besættelse), var en løgn helt fra starten og er blevet en enorm farce.

Der er kun én løsning på det afghanske problem: alle fremmede magter skal forlade landet, og alle magter skal tvinges til at afholde sig fra at finansiere og bevæbne deres allierede. Til de velmenende som udtrykker frygt for at det afghanske folk i det tilfælde vil tolerere Talibans (eller krigsherrerne) diktatur, vil jeg svare at den udenlandske tilstedeværelse indtil nu har været og fortsat er den bedste støtte til dette diktatur! Og at det afghanske folk faktisk var i gang med at bevæge sig i en anden retning - potentielt den bedst mulige - på et tidspunkt hvor Vesten var tvunget til at interessere sig mindre for dets affærer. Over for "kommunisternes" oplyste enevælde har det civiliserede Vesten altid foretrukket obskuranismens enevælde som uden sammenligning er mindre farlig for dets interesser!

Irak

USA's væbnede diplomati havde som mål i bogstavelig forstand at ødelægge Irak længe før man faktisk fik påskud til at gøre det ved to forskellige lejligheder: invasionen af Kuwait i 1990 og efter 11. september 2001 - som blev udnyttet til formålet af Bush med kynisme og løgne i Goebbels-stil ("Hvis man fortæller en stor nok løgn og bliver ved med at gentage den, vil folk til sidst tro på den"). Årsagen til dette mål er enkel og har intet at gøre med det påberåbte behov for befrielse af det irakiske folk fra Saddam Husseins blodige diktatur (som var reelt nok). Irak

ejer en stor del af planetens bedste olieresourcer. Men det var ydermere lykkedes Irak at uddanne videnskabelige og tekniske korps som i kraft af deres store antal var i stand til at understøtte et sammenhængende og væsentligt nationalt projekt. Denne fare måtte elimineres af en præventiv krig som USA gav sig selv retten til at føre når og hvor man ønskede det, uden den mindste respekt for international lov.

Ud over denne indlysende observation bør adskillige alvorlige spørgsmål undersøges: (1) hvordan kunne Washingtons plan vise sig – selv i et kort historisk øjeblik – at blive så blændende en succes så let? (2) Hvilken ny situation står den irakiske nation overfor i dag? (3) Hvilke svar giver de forskellige dele af den irakiske befolkning på denne udfordring? og (4) Hvilke løsninger kan det demokratiske og progressive Irak, samt de tilsvarende arabiske og internationale kræfter, fremme?

Saddam Husseins nederlag var forudsigeligt. Stillet over for en fjende hvis væsentligste fordel ligger i dens evne til uden risiko at begå folkedrab ved hjælp af luftbombardementer (brugen af atomvåben har vi stadig "til gode"), har folk kun ét muligt effektivt svar: yde modstand på deres invaderede territorium. Saddams regime var ivrigt efter at eliminere ethvert forsvarsmiddel inden

for folkets rækkevidde gennem systematisk ødelæggelse af alle organisationer og alle politiske partier (startende med det kommunistiske parti) som havde skabt det moderne Iraks historie, inklusiv Baath selv som havde været en af de vigtigste aktører i denne historie. Det er ikke overraskende under disse omstændigheder at det irakiske folk tillod invasionen af dets land uden kamp, og heller ikke at visse handlinger (såsom den tilsyneladende deltagelse i valg organiseret af invasionsmagten eller udbruddet af broderstrid mellem kurdere, sunni-arabere og shia-arabere) syntes at være tegn på en mulig accept af nederlaget (hvilket Washington havde baseret sine kalkulationer på). Men det er værd at notere sig at modstanden dag for dag bliver stærkere (til trods for alle de alvorlige svagheder som de forskellige modstandskræfter stiller til skue), at den allerede har gjort det umuligt at etablere et lakajregime der er i stand til at opretholde en tilsyneladende lov og orden; at den på sin vis allerede har demonstreret fiaskoen ved Washingtons projekt.

Der er ikke desto mindre blevet skabt en ny situation med den udenlandske militære besættelse. Den irakiske nation er i sandhed truet. Washington er ude af stand til at udøve sin kontrol over landet (såsom at plyndre dets

”

USA's væbnede diplomati havde som mål i bogstavelig forstand at ødelægge Irak længe før man faktisk fik påskud til at gøre det

olieressourcer, dets mål nummer ét) med en tilsyneladende national regering som redskab. At rive landet i stykker er således den eneste måde hvorpå USA kan fortsætte sit projekt. Opdelingen af landet i mindst tre stater (kurdisk, sunni-arabisk og shia-arabisk) var muligvis Washingtons mål helt fra begyndelsen i samarbejde med Israel (arkiverne vil afsløre sandheden om dette engagement i fremtiden). I dag er "borgerkrigen" det kort som Washington spiller for at legitimere sin fortsatte besættelse. Permanent besættelse var - og er - målet: det er den eneste måde hvorpå Washington kan garantere sin kontrol over olieressourcerne. Washingtons hensigtserklæringer, såsom at det "vil forlade landet så snart ro og orden er genetableret," kan absolut ikke tildeles nogen troværdighed. Det bør huskes at briterne, når de omtalte deres besættelse af Ægypten som begyndte i 1882, altid sagde at den var foreløbig (den varede til 1956). I mellemtiden destruerer USA naturligvis landet, dets skoler, fabrikker og videnskabelige kapacitet, mere og mere for hver dag der går og bruger alle midler hertil, inklusiv de mest kriminelle.

De svar som gives af det irakiske folk på udfordringen tyder ikke på - indtil nu i det mindste - at det ser situationens alvor i øjnene. Det er det mindste man kan sige. Hvad er årsagerne til dette? De dominerende vestlige medier gentager til hudløshed at Irak er et kunstigt land, og at Saddams "sunni"-regimes tyranniske dominans over shia'er og kurdere er den oprindelige årsag til den uundgåelige borgerkrig (som kun

kan holdes nede, måske, ved hjælp af fortsat udenlandsk besættelse). Modstanden skulle så være begrænset til nogle få pro-Saddam, hårdføre islamister fra sunni-trekanten! Det er bestemt svært at binde så mange løgne sammen.

Efter Første Verdenskrig havde briterne stort besvær med at besejre det irakiske folks modstandskamp. I fuldstændig overensstemmelse med deres imperialistiske tradition, importerede briterne et monarki og skabte en klasse af godsejere til at støtte deres magt, idet de samtidig gav sunni'erne en privilegeret position. Men trods deres systematiske anstrengelser, mislykkedes det for briterne. Det kommunistiske parti og Baath-partiet var de vigtigste organiserede politiske kræfter der besejrede "sunni"-monarkiet som var hadet af alle, sunni'er, shia'er og kurdere. Den voldsomme konkurrence mellem disse to kræfter, som var i centrum for opmærksomheden mellem 1958 og 1963, endte med Baath-partiets sejr, hvilket på det tidspunkt blev hilst velkommen som en lettelse af de vestlige magter. Det kommunistiske projekt indebar muligheden for en demokratisk udvikling. Dette gjaldt ikke Baath. Sidstnævnte var i princippet nationalistisk og pan-arabisk, beundrede den preussiske model for Tysklands samling og rekrutterede sine medlemmer fra det sekulære, modernistiske småborgerskab som var fjendtligt over for religionens dunkle udtryk. Ved magten udviklede Baath sig på forudsigelig vis til et diktatur som kun var halvt anti-imperialistisk, forstået sådan at et kompromis,

---

afhængigt af konjunkturer og omstændigheder, kunne accepteres af de to partnere (Baath-magten i Irak og den i regionen dominerende USA-imperialisme).

Denne overenskomst opmuntrede lederen til storhedsvanvid og udskejelser, idet han forestillede sig at Washington ville acceptere at gøre ham til dets vigtigste allierede i regionen. Washingtons støtte til Bagdad (leveringen af kemiske våben er et bevis herpå) i den absurde og forbryderiske krig mod Iran fra 1980 til 1989, syntes at yde troværdighed til denne kalkulation. Saddam havde aldrig forestillet sig Washingtons bedrag: at Iraks modernisering var uacceptabel for imperialismen, og at beslutningen om at ødelægge landet allerede var taget. Saddam gik lige i fælden da der blev givet grønt lys for annekserne af Kuwait (som faktisk i de osmanniske tider var tilknyttet de provinser som udgør Irak, men blev løsrevet af de britiske imperialister for at det kunne blive en af deres oliekolonier). Irak blev derpå udsat for ti år med sanktioner der havde til hensigt at "klæde landet helt af til skindet" for at lette USA's væbnede styrkers strålende erobring af det resulterende politiske tomrum.

De skiftende Baath-regimer, inklusive det sidste i dets nedadgående fase under Saddams ledelse, kan anklages for alt undtagen for at have fremkaldt konflikten mellem sunni'er og shia'er. Hvem er da ansvarlig for de blodige sammenstød mellem de to befolkningsgrupper? En dag vil vi helt sikkert erfare hvordan CIA (og utvivlsomt

Mossad) organiserede mange af disse massakrer. Men bortset herfra er det sandt at den politiske ørken Saddam-regimet skabte, og det eksempel som det udviste med samvittighedsløse opportunistiske metoder, opmuntrede de efterfølgende aspiranter til magten til at følge samme vej, ofte beskyttet af besættelsesmagten. Undertiden var de måske endog naive nok til at tro at de kunne være til nytte for samme besættelsesmagt. De aspiranter vi taler om, det være sig religiøse ledere (shia'er eller sunni'er), formodede "notabiliteter" (uden for stamnesystemet) eller notorisk korrupte forretningsmænd eksporteret fra USA, har aldrig haft nogen reel politisk status i landet. Selv de religiøse ledere som de troende respekterede, havde ingen politisk indflydelse som var acceptabel for det irakiske folk. Ingen ville kende deres navne hvis det ikke var for det tomrum som Saddam havde skabt. Vil andre autentisk folkelige og nationale, muligvis endog demokratiske, politiske kræfter have midlerne til at genskabe sig selv konfronteret med den nye politiske verden der er skabt af den liberalistiske globaliserings imperialisme?

Der var en tid da Iraks Kommunistiske Parti var omdrejningspunktet for organisationen af det bedste det irakiske samfund kunne levere. Det kommunistiske parti var etableret i hver en region i landet og var dominerende blandt de intellektuelle, som ofte var af shia-oprindelse (jeg bemærker i forbifarten at shia'erne først og fremmest frembragte revolutionære eller religiøse ledere, sjældent bureaukrater eller "kom-

prador"-elementer!). Det kommunistiske parti var autentisk folkeligt og anti-imperialistisk, lidet tilbøjeligt til demagogi og potentielt demokratisk. Efter Baath-diktaturets massakre på tusinder af dets bedste aktivister, Sovjetunionens sammenbrud (som det irakiske kommunistiske parti ikke var forberedt på) samt den adfærd som blev demonstreret af de intellektuelle der troede at det var acceptabelt at vende tilbage fra eksilet som medløbere sammen med USA's væbnede styrker - er det efter alt dette Iraks Kommunistiske Partis skæbne at forsvinde permanent fra historien? Desværre er det ikke umuligt, men heller ikke uundgåeligt. Langfra.

Det kurdiske spørgsmål er reelt, i Irak såvel som i Iran og Tyrkiet. Men også om dette emne bør det huskes at de vestlige magter altid med stor kynisme har praktiseret dobbeltmoral. Undertrykkelsen af kurdiske krav har i Irak og Iran aldrig nået Ankara-niveauet med hensyn til politimæssig, militær, politisk og moralsk vold. Hverken Iran eller Irak er nogensinde gået så vidt som til at benægte selve kurdernes eksistens. Tyrkiet skal imidlertid undskyldes for alt som medlem af NATO der - som medierne minder os om - er en organisation af demokratiske nationer. Blandt dets grundlæggere var den strålende demokrat Salazar i

Portugal,¹⁵ og blandt dets medlemmer har vi set de ikke mindre varme beundrere af demokrati: de græske oberster og tyrkiske generaler!

Hver gang de irakiske folkefronter, formet omkring det kommunistiske parti og Baath i de bedste øjeblikke af dets turbulente historie, udøvede politisk magt, fandt de altid frem til en enighed med de vigtigste kurdiske partier. Sidstnævnte har altid været deres allierede.

Saddam-regimets anti-shia og anti-kurder overgreb var helt sikkert reelle: for eksempel Saddams bombing af Basra-regionen efter nederlaget i Kuwait i 1990 og brugen af gas mod kurderne. Disse overgreb kom

som svar på Washingtons væbnede diplomatis manøvrer som havde mobiliseret troldmandens lærlinge blandt shia'er og kurdere. Der er dog stadig tale om forbryderiske, og desuden tåbelige, overgreb siden Washingtons manøvrer havde ret begrænset succes. Men kan man forvente andet fra diktatorer som Saddam?

Styrken i modstandskampen mod den fremmede besættelse, som egentlig ikke kunne forventes under disse betingelser, kan forekomme at være et mirakel. Det vil jeg dog ikke kalde den, da den grundlæggende realitet er at det irakiske

” De skiftende Baath-regimer, inklusive det sidste i dets nedadgående fase under Saddams ledelse, kan anklages for alt undtagen for at have fremkaldt konflikten mellem sunni'er og shia'er

POPULÆR. Hizbollahs Hassan Nasrallah, Mellemøstens mest populære politiker? Fortidens pan-arabisme er erstattet af politisk islam som samlingspunkt for regionens undertrykte masser. Men kun tilsyneladende, mener Samir Amin.

folk som helhed (arabere og kurdere, sunni'er og shia'er) hader besættelsesmagten og oplever dens daglige forbrydelser (mord, bombninger, massakrer, tortur). I denne situation kunne man endda forestille sig en forenet national modstandsfront (kald den hvad du vil) som proklamerede sig som sådan, offentliggjorde navne, organisationslister og partier som udgjorde den og udarbejdede et fælles program. Dette er imidlertid endnu ikke tilfældet af alle de grunde der er beskrevet ovenfor, inklusiv ødelæggelsen af den sociale og politiske struktur som Saddam-diktaturet og besættelsen er skyld i. Uanset årsagerne er denne svaghed et alvorligt handicap som gør det lettere at dele befolkningen, opmuntre opportunisten, endog så vidt som til at gøre dem til kollaboratører, og sprede forvirring om målene for befrielsen.

Hvem vil det lykkes at overvinde disse mangler? Kommunisternes placering skulle gøre dem egnede til det. Aktivister, som befinder sig der hvor tingene foregår blandt almindelige mennesker, distancerer sig allerede fra lederne af det kommunistiske parti (som er de eneste som kendes af de dominerende medier) der, forvirrede og flove, forsøger at legitimere at de har stået sammen med samarbejdsregeringen og foregiver endog at de med denne handling gør den væbnede modstand mere effektiv! - Men efter omstændighederne kunne mange andre politiske kræfter tage

afgørende initiativer i retning af at forme denne front.

Det er stadig et faktum at det irakiske folks modstand, trods sine svagheder, allerede har vundet (politisk, om endnu ikke militært) over Washingtons projekt. Det er præcist dette som bekymrer EU's atlanttilhængere der er USA's trofaste allierede. I dag frygter de et amerikansk nederlag fordi dette ville styrke evnen hos befolkningerne i den tredje verden til at tvinge den imperialistiske triades globaliserede transnationale kapital til at respektere nationernes og folkenes interesser i Asien, Afrika og Latinamerika.

Den irakiske modstandsbevægelse har fremsat forslag som ville gøre det muligt at slippe ud af blindgyden og hjælpe USA til at trække sig ud af fælden. Den foreslår: (1) dannelse af en administrativ overgangsmyndighed som nedsættes med hjælp fra FN's Sikkerhedsråd; (2) øjeblikkeligt ophør af modstandsaktioner samt af besættelsesstyrkernes militære og politimæssige interventioner; (3) tilbagetræden af alle udenlandske militære og civile myndigheder inden for seks måneder. Detaljerne i disse forslag er blevet offentliggjort i det ansete arabiske magasin *Al Moustaqbal al Arabi* (januar 2006) som udkommer i Beirut.

Den absolutte tavshed hvormed de europæiske medier modsætter sig udbredelsen af denne meddelelse vidner om solidariteten mellem de imperialistiske partnere.

Note:

13 Salazar - fascistisk statsminister/diktator i Portugal 1932-1968.

Demokratiske og progressive europæiske kræfter har pligt til tage afstand fra denne politik fra den imperialistiske triades side og støtte den irakiske modstandsbevægelses forslag. At lade det irakiske folk stå alene over for dets modstander er ikke et acceptabelt valg: det bestyrker den farlige idé at man intet kan forvente fra Vesten og dens folk og tilskynder som følge heraf til de uacceptable – endog forbryderiske – overgreb i forbindelse med nogle af modstandsbevægelsernes aktiviteter.

Jo før de udenlandske besættelsestropper forlader landet, og jo stærkere støtten fra demokratiske kræfter i verden og i Europa er til det irakiske folk, jo større vil mulighederne være for en bedre fremtid for dette plagede folk. Jo længere besættelsen varer, jo mere dystre vil følgerne af dens uundgåelige afslutning blive.

Palæstina

Det palæstinensiske folk har siden Balfour-deklarationen under Første Verdenskrig været offer for et koloniseringsprojekt fra en fremmed befolkning som overlader dem til en skæbne som "rødhuder", hvad enten man erkender det eller foregiver at være uvidende om det. Dette projekt har altid haft betingelsesløs støtte fra den dominerende imperialistiske magt i regionen (tidligere Storbritannien, nu USA), fordi den fremmede stat i regionen (Israel, red.), der er blevet dannet af dette koloniseringsprojekt, omvendt kun kan være betingelsesløst allieret i forhold til de interventioner der er nødvendige for at tvinge det arabiske Mel-

lemøsten til at underkaste sig den imperialistiske kapitalismes dominans.

Dette er et åbenlyst faktum for alle befolkningerne i Afrika og Asien. Som følge heraf er man på begge kontinenter spontant forenede om hævðelsen og forsvaret af det palæstinensiske folks rettigheder. I Europa forårsager det "palæstinensiske spørgsmål" imidlertid splittelse, hvilket skyldes den forvirring der holdes i live af zionistisk ideologi som ofte møder positiv genklang.

Mere end nogensinde før er det palæstinensiske folks rettigheder blevet afskaffet i forbindelse med gennemførelsen af USA's "Greater Middle East project". Til ingen nytte accepterede PLO Oslo- og Madrid-planerne og køreplanen som var skitseret af Washington. Det er Israel som åbent har brudt aftalen og iværksat en endnu mere ambitiøs ekspansionsplan. Som resultat heraf er PLO blevet undergravet: den offentlige mening kan med rette klandre PLO for naivt at have troet på sine modstanderes oprigtighed. Støtten fra besættelsesmyndighederne til deres islamistiske modstander (Hamas), i det mindste i begyndelsen, samt udbredelsen af korrump praksis i den palæstinensiske administration (som fondsdonorerne - Verdensbanken, Europa og NGO'erne - er tavse omkring, hvis de da ikke er en del af den) måtte føre til Hamas' valgsejr (det var forudsigeligt). Dette blev så et yderligere og straks fremført påskud til at retfærdiggøre betingelsesløs opslutning bag israelsk politik, hvad den end måtte gå ud på.

DEMO. PLO's krise, og Hamas' succes, tilskriver Samir Amin Oslo-aftalen. Her en begravelse/demonstration anført af Hamas.

Det zionistiske koloniale projekt har altid været en trussel ud over Palæstinas grænser for de arabiske nabofolk. Ambitionerne om at annektere det ægyptiske Sinai og det syriske Golan vidner om dette. I "Greater Middle East project" bliver der tildelt en særlig plads til Israel, til dets regionale monopol på atomart militærudstyr og dets rolle som "urokkelig partner" (under det fejlagtige påskud at Israel har teknologisk ekspertise, noget som ligger uden for det arabiske folks muligheder. Hvilken "urokkelig" racisme!).

Det er ikke hensigten her at foretage analyser angående det komplekse samspil mellem modstandskampe mod zionistisk kolonial ekspansion og de politiske konflikter og valg i Libanon og Syrien. Baath-regimerne i Syrien har på deres egen måde ydet modstand mod de imperialistiske magters og Israels krav. At denne modstand også har tjent til at legitimere mere tvivlsomme ambitioner (kontrol over Libanon) er uden for al diskussion. Derudover har Syrien omhyggeligt valgt de mindst farlige allierede i Libanon. Det er velkendt at det libanesiske kommunistiske parti havde organiseret modstand mod de israelske angreb ind i Sydlibanon (inklusive afledning af vand). De syriske, libanesiske og iranske myndigheder arbejdede tæt sammen om at ødelægge denne farlige base og erstatte den med Hiz-

ollah. Mordet på Rafiq al-Harriri (en endnu uopklaret sag) gav tydeligvis de imperialistiske magter (først og fremmest USA, dernæst Frankrig) lejlighed til at intervenere med to mål i sigte: (1) at tvinge Damaskus til permanent at slutte op om de arabiske vasalstater (Ægypten og Saudi-Arabien) – eller, hvis det skulle mislykkes, eliminere levnene af en svækket Baath-magt; og (2) at fjerne hvad der er tilbage af kapacitet til at modstå israelske angreb (ved at kræve afvæbning af Hizbollah). Retorik om demokrati kan påkaldes i denne forbindelse hvis det skulle vise sig nyttigt.

I dag er det at acceptere gennemførelsen af Israels igangværende projekt ensbetydende med at ratificere afskaffelsen af den primære folkeretlighed: retten til at eksistere. Dette er den største forbrydelse mod menneskeheden. Anklagen for "antisemitisme" mod dem som nægter at acceptere denne forbrydelse er kun et middel til forfærdende afpresning.

” Iran er en af de få stater i den tredje verden (sammen med Kina, Indien, Korea, Brasilien og måske nogle få andre, men ikke mange!) som har et nationalt, borgerligt projekt

Iran

Det er ikke hensigten her at udvikle de analyser der efterspørges med hensyn til den islamistiske revolution. Var den – som den er blevet proklameret blandt støtter af den politiske islamisme, såvel som blandt udenlandske observatører – erklæringen af og startpunktet for en forandring der i sidste ende vil erobre hele regionen, måske

endog hele den muslimske verden, som til lejligheden er blevet omdøbt til *umma* ("nationen", som aldrig har eksisteret)? Eller var den en enkeltstående begivenhed, især fordi den var en unik kombination af shia-islams fortolkninger og udtrykket for iransk nationalisme?

Fra den synsvinkel som interesserer os her vil jeg blot gøre to observationer. Den første er at det politisk islamistiske regime i Iran ikke af naturen er uforeneligt med integrationen af landet i det globaliserede kapitalistiske system sådan som det er, idet regimet baserer sig på liberalistiske principper for styringen af økonomien. Den anden er at den iranske nation som sådan er en "stærk nation" hvor de væsentligste elementer, om ikke alle, i både de folkelige og de herskende klasser nægter at acceptere at deres land integreres i det globaliserede system i en afhængig position. Der er selvfølgelig en modsætning mellem disse to dimensioner af den iranske virkelighed. Den anden forklarer Teherans udenrigspolitiske tendenser som vidner om viljen til at gøre modstand mod fremmede diktater.

Det er den iranske nationalisme – som er kraftfuld og, efter min mening, alt i alt positiv historisk set – som forklarer succesen med moderniseringen af videnskabelige, industrielle, teknologiske og militære kapaciteter der blev gennemført af shahens regime og det efterfølgende Khomeini-regime. Iran er en af de få stater i den tredje verden (sammen med Kina, Indien, Korea, Brasilien og måske nogle få andre, men ikke

mange!) som har et nationalt, borgerligt projekt. Om det er muligt eller ej i det lange løb at fuldbyrde dette projekt (efter min mening er det ikke muligt) er ikke fokus for vores diskussion her. I dag eksisterer projektet og er på plads.

Det er præcist fordi Iran har nået det kritiske punkt hvor det er i stand til at forsøge at gøre sig gældende som en respekteret partner at USA har besluttet at ødelægge landet med en ny præventiv krig. Som bekendt drejer konflikten sig om den nukleare kapacitet som Iran er i gang med at udvikle. Hvorfor skulle dette land ikke som andre have retten til at stræbe efter at blive en militær atommagt? Med hvilken ret kan de imperialistiske magter og deres israelske medløber pralende tildele sig selv et monopol på masseødelæggelsesvåben? Kan man fæste nogen som helst lid til snakken om at "demokratiske" nationer aldrig ville gøre brug af sådanne våben sådan som "slyngelstater" kunne finde på, når det er almindelig viden at de pågældende demokratiske nationer er ansvarlige for de største folke drab i moderne tider, inklusive det mod jøderne, og at USA allerede har brugt atomvåben og stadig i dag afviser et fuldstændigt og generelt forbud mod deres anvendelse?

Konklusion

I dag står tre grupper af kræfter over for hinanden når det drejer sig om politiske konflikter i regionen: de som fremhæver deres nationalistiske fortid (men i realiteten ikke er andet end de degenererede og kor-

POST-SOCIALISME? *Det 20. århundredes store modsætninger var kapitalisme og socialisme, men politisk islam synes i det nye århundrede at have overtaget sidstnævntes rolle.*

rupte arvinger efter den nationalpopulistiske æras bureaukratier); de som erklærer sig politiske islamister; og de som er i gang med at forsøge at organisere sig omkring "demokratiske" krav som er forenelige med økonomisk liberalisme. Konsolideringen af magt hos hvilken som helst af disse kræfter er uacceptabel for de venstrekræfter som er opmærksomme på de folkelige klassers interesser. Faktisk er det "komprador"-klassernes interesser, de klasser som er knyttet til det nuværende imperialistiske system, som kommer til udtryk gennem disse tre tendenser. USA-diplomatiet holder alle tre jern i ilden, idet amerikanerne er fokuseret på at udnytte konflikterne imellem dem til sin egen eksklusive fordel. Det at venstrekræfterne skulle forsøge at involvere sig i disse konflikter gennem alliancer med den ene eller den anden af tendenserne¹⁴ (ved at foretrække de eksisterende regimer for at undgå det værste, det vil sige politisk islamisme, eller omvendt søge at blive allieret med sidstnævnte for at slippe af med regimerne) er dømt til at mislykkes. Venstrekræfterne må gøre sig gældende ved at påtage sig kampe på områder hvor de finder deres naturlige plads: et forsvar for de folkelige klassers økonomiske og sociale interesser, demokrati og hævvelse af national suverænitæt – idet alle disse bør opfattes som samhørende og uadskillelige.

Note:

14 Taktiske alliancer som opstår ud fra den konkrete situation er en anden sag, for eksempel det libanesiske kommunistiske partis og Hizbollahs fælles aktion mod den israelske invasion i Libanon i sommeren 2006.

Regionen "Greater Middle East" er i dag central i konflikten mellem den ledende imperialistiske magt og befolkningerne i hele verden. At besejre det projekt som magthaverne i Washington står bag er betingelsen for at det kan lykkes at gøre fremskridt i hvilken som helst region i verden. Hvis det mislykkes, vil alle disse fremskridt forblive ekstremt sårbare. Det betyder ikke at vigtigheden af de kampe som udkæmpes i andre dele af verden, i Europa eller Latinamerika eller andetsteds, bør undervurderes. Det betyder kun at de bør være en del af et samlet perspektiv som bidrager til at besejre Washington i den region som det har udvalgt til sit første kriminelle angrebsmål i dette århundrede. ■

Oversat fra engelsk af Flemming Larsen som også har forsynet artiklen med forklarende noter.

Samir Amin (f. 1931) er økonom og aktivist af egyptisk-fransk oprindelse, bosat i Dakar. I slutningen af 1940'erne og begyndelsen af 50'erne var Amin medlem af Frankrigs Kommunistiske Parti, men distancerede sig senere fra Sovietunionen. Han har holdt professorater på forskellige universiteter og er leder af Third World Forum. Amin har skrevet mere end 30 værker, herunder "Imperialism & Unequal Development", "Obsolescent Capitalism: Contemporary Politics and Global Disorder" og "The Liberal Virus".

Hvad gør vi med bin Laden?

Antihegemoniske bevægelser og islamisk fundamentalisme

EN KLASIKKER? *Bin Laden er en af de mest omdiskuterede, selvopkastede politiske guruer. Men hvad går hans ideologi ud på, hvilken basis har den og hvordan forholder venstrefløjens sig til den? Udgivelsen af hans "samlede værker" kan være med til at besvare spørgsmålene.*

Af Mikkel Bolt

Osama bin Laden (red. Bruce Lavrence): Budskab til verden – Osama bin Ladens brev og taler, L.S.P. Forlag, 523 sider, kr. 339,-

Spørgsmålet om den islamiske fundamentalisme er et af de mest presserende øjeblikke. Hinsides den stærkt forsimplede officielle retorik om "civilisationernes sammenstød" og "en islamisk terrortrussel", der stadigvæk dagligt cirkulerer i det vestlige massemediemaskineri, drejer det sig om at nå frem til den rette forståelse af den islamiske fundamentalismes funktion og betydning i den nuværende historiske situation, karakteriseret af opløsningen af efterkrigstidens fordristiske statscentrerede paradigme i Vesten, forvitringen af de såkaldt kommunistiske partistater og kommandoøkonomier i Østeuropa og undermineringen af udviklingsstater i den såkaldt tredje verden samt etableringen af en neoliberal global orden. Udgivelsen af Osama bin Ladens skrifter fra årene 1994 til 2006 er et værdifuldt stykke værktøj i en sådan hen-seende. Som det tydeligt fremgår af deklara-tionerne og brevene, er bin Laden mere end blot en farlig galning der hader den vestlige verden og dens idealer om frihed.

I tekststykkerne fremkommer bin Laden med en klar og kontant kritik af de vestlige magters og især USA's dobbeltmoraliske politik i Mellemøsten (her og i det følgende i min danske oversættelse): "Muslimerne får at vide at denne Osama truer med at dræbe civile, men hvem er det de dræber i Palæstina? Jo, de dræber børn, ikke bare civile, men børn!... Jeg siger, der er to sider i kampen:

det verdensomspændende korstog i ledtog med de zionistiske jøder anført af Amerika, Storbritannien og Israel på den ene side, og den islamiske verden på den anden. I en sådan kamp er det uacceptabelt, at fjenden angriber og invaderer mit land og mine hellige steder, plyndrer muslimerne olie, og derefter siger at muslimerne er terrorister når de gør modstand!" Der er ikke tvivl om at en af de vigtigste årsager til fremkomsten af den militante islamisme, som bin Laden er repræsentant for, er den politik som USA har ført i Mellemøsten efter Anden Verdenskrig og i særdeleshed den ensidige støtte til den israelske stats kolonialistiske politik i de besatte områder af Palæstina. USA har i årtier militært, økonomisk og politisk bakket aktivt op om Israels forfølgelse af palæstinensere, selvom eksistensen af en selvstændig palæstinensisk stat på ingen måde vil udgøre en trussel mod amerikanske interesser i Mellemøsten. Fordi USA samtidig konsekvent har støttet despotiske arabiske regimer, som har undertrykt deres befolkninger, findes der et meget dybtgående had til ikke blot regimerne, men også til USA, der med rette opfattes som værende impliceret i den undertrykkelse der finder sted. Op gennem Den Kolde Krig og efter Murens fald har USA aktivt forhindret ethvert progressivt tiltag i regionen og gjort det nærmest umuligt at formulere reelle alternativer til de eksisterende undertrykkende regimer. Eksemplerne på amerikansk indblanding er mangfoldige: kuppet mod Mossadegh i Iran i 1953 og ind-sættelsen af 10.000 soldater i Libanon i 1958 er blot to eksempler.

I bestræbelsen på at tilintetgøre alle former for progressive alternativer i Mellemøsten

KILDEKRITIK. Der er skrevet meget om bin Laden og al-Qaeda. En modig, norsk forfatter har gjort det muligt at studere kilden selv.

har USA ved flere lejligheder samarbejdet med forskellige former for islamisk fundamentalisme; det er denne politik der i det nye årtusinde imidlertid har givet bagslag. Bin Ladens egen historie er et eksempel på denne udvikling. Det er således alment kendt at bin Laden arbejdede tæt sammen med amerikanske regeringsorganer og CIA i Afghanistan i 1980'erne med det formål at bekæmpe Sovjetunionen. USA støttede sammen med det saudiarabiske monarki og det pakistanske diktatur Taleban i kampen mod den sovjetiske besættelse. Det var i denne kamp at bin Laden fik sin første erfaring i hellig krig som organisator og pengemand. Efter Den første golfkrig, hvor USA til bin Ladens store fortrydelse fik lov til at benytte baser i Saudi-Arabien i felttoget mod Irak, vendte bin Laden sig imidlertid mod USA og opbyggede op gennem 1990'erne al-Qaeda, et postmoderne terrornetværk bestående af en række mere eller mindre uafhængige celler, der alle betragter sig som del af en islamisk avantgarde, som bruger vold i kampen for oprettelsen af et nyt kalifat. Terrornetværket gjorde sig første gang for alvor bemærket med bombningen af USA's ambassader i Kenya og Tanzania i 1998. Terrorangrebet den 11. september 2001 var selvfølgelig Osamas mesterstykke, med ét var det USA som blev ramt.

Der er ikke tvivl om at bin Laden nyder stor popularitet blandt visse muslimske unge

både i Mellemøsten, Afrika, Asien og i den vestlige verden. For dem fremstår han retskaffen og dedikeret og udgør på den måde en modsætning til de forskellige lokale herskere. Bin Ladens selvbestaltede mission er at fordrive de vestlige magter fra Mellemøsten og afsløre USA som dobbeltmoralisk ved at provokere det til at smide sit demokratiske slør. "I påstår at I er ledende inden for menneskerettigheder, og jeres udenrigsministerium udgiver hvert år rapporter med statistik over de lande som bryder med menneskerettighederne. Imidlertid forsvandt alle disse værdier idet mujahedinerne angreb jer, da tog I de metoder i brug som de regeringer I plejer at forbande benytter sig af. [...] Det, som finder sted på Guantánamo, er en historisk skamlet på Amerika og dets værdier, og det skriger direkte op i jeres hykleriske ansigter: Hvad er jeres underskrift på en aftale eller en traktat egentlig værd?" Gennem brug af selvmords-

” bin Ladens kitschede visioner om genkomsten af kalifatet boltres sig i fraværet af en oprøsk arabisk multitudine og udstiller desværre såvel den lokale som globale venstrefløjs impotens

bomber og terrorangreb vil bin Laden således vise sandheden og på den måde anspore massen til at rejse sig og smadre dets undertrykkere og uddrive Vesten fra Mellemøsten. At noget sådant skulle være muligt, er imidlertid ganske usandsynligt, og midlerne hvormed det skal ske er svært problematisk. Gerningens propaganda og brugen af selvmordsbomber opdeler reelt blot befolkningen i to dele: de der er villige til at dø for sagen, og de der ser på eller tilfæl-

digvis mister livet i aktionerne eller i statens gengældelsesaktion. Selvmordsbomber mobiliserer simpelthen ikke masserne, men gør det blot muligt at intensivere undertrykkelsen yderligere.

Ud over at bin Laden i sine deklamationer og interviews kritiserer USA så kommer han også med en voldsom bandbulle mod en række af de arabiske nationalstater, som ifølge ham er kendetegnet ved korrupsion, grådighed og uhellige alliancer med den vestlige verden. Inkompetence, ødselhed og vanstyre er dagens orden blandt dem som bin Laden kalder "de frafaldne herskere". Bin Laden formulerer det på følgende vis om Saudi-Arabien: "I dag lider millioner af mennesker under fattigdom og nød, mens millioner af riyaler sættes ind på den mægtige kongefamilies bankkontoer. Desuden reduceres de offentlige tjenester, landet voldtages." Bin Laden peger således på en række af de centrale politiske og økonomiske problemer i Mellemøsten – vestlig imperialisme og despotiske regimer – men han formår på ingen måde at formulere noget der bare minder om en løsning.

Han forbliver selv fanget i forestillingen om civilisationernes sammenstød og forvandler således anti-imperialisme til en religiøs pligt, og det er derfor desværre ganske sigende for den aktuelle situation og fraværet af reelle alternative politiske projekter at den islamiske fundamentalisme på sin vis fremstår som vor tids vigtigste udfordrer til den amerikanske impe-

rialisme. Bin Ladens kitschede visioner om genkomsten af kalifatet boltrer sig i fraværet af en oprørs arabisk multitudine og udstiller desværre såvel den lokale som globale venstrefløjs impotens.

Efter 9/11 har store dele af den antihegemoniske bevægelse haft svært ved at finde fodfæste. Det momentum der syntes at være tilvejebragt med protesterne sidst i 1990'erne i eksempelvis Seattle forsvandt og lod sig ikke umiddelbart kanalisere over i en effektiv krigsmodstand. Venstrefløjen havde simpelthen svært ved at forholde sig til den islamiske fundamentalisme og den kamp der pludselig blev indledt mellem USA og de såkaldte terrorister. Hvem skulle man støtte, og hvordan skulle man agere i den nye situation? Situationen var tragikomisk og udstillede venstrefløjens manglende evne til at orientere sig og effektivt analysere den historiske situation. En stor grad af rådvildhed prægede reaktionerne: Nogle venstreorienterede lod sig indrullere i den antimuslimske kampagne og i kampen for oplysning, mens andre gjorde deres fjenders

fjende til deres ven og endte med at støtte en reaktionær islamisme. Mens venstrefløjen og de antihegemoniske kræfter havde store problemer med at få greb om udviklingen så var den allerede etablerede neoliberale orden derimod ikke sen til at reagere og udnytte chancen til at iværksætte en omfattende kampagne mod alt der på sigt kunne tænkes at udgøre et alternativ. Under dække af

” Fremkomsten af den islamiske fundamentalisme [er] uløseligt knyttet til forvritningen af et reelt emancipatorisk politisk perspektiv i området.

KRIG. Afghanistan er hårdt medtaget af årtiers krig, senest de amerikansk-ledede krigshandlinger.

"krigen mod terror" blev der således skruet op for kontrollen med politik og kultur.

Som den marxistiske mellemøstekspert Gilbert Achcar har påpeget, er fremkomsten af den islamiske fundamentalisme uløseligt knyttet til forvitringen af et reelt emancipatorisk politisk perspektiv i området. I kølvandet på de arabiske nationalstaters fallit og konstant vestlig imperialism, der er med til at opretholde de diktatoriske regimer med det formål at forhindre etableringen af en levedygtig socialisme, har den islamiske fundamentalisme kunnet præsentere sig som den eneste væsentlige opponent til systemet. Den islamiske fundamentalisme har på den måde været i stand til at appropriere et autentisk krav om lighed og retfærdighed og har forvandlet det til en arkaisk og transcendent vision om et samfund, der kan ophæve ikke blot den imperialism, som regionen har lidt så meget under, men også ophæve det kaos og den kontingens der kendetegner moderniteten generelt. Konfronteret med den voksende elendighed blandt masserne og koncentrationen af stor rigdom hos enkelte lokale stammer og klaner, samt udenlandsk dominans, har den islamiske fundamentalisme vokset sig stor de seneste 30 år. Den kanaliserer massernes utilfredshed og kræver på dens vegne en omfordeling af ressourcerne, men den fundamentalistiske islamismes løsningsforslag er katastrofale for såvel regionens befolkninger som for menneskeheden generelt. Den islamiske fundamentalisme er reaktionær, den ønsker at indføre et præstestyre, hvor Guds ord fortolket af religiøst lærde er lov. Den er antisemitisk, kvindehadsk og kapitalopbyggende. Teokratiets politiske

økonomi er ikke andet end en art statslig kapitalisme med mindre magt til finanssektoren og lidt mere til handelssektoren, det fremgår af Iran.

Bin Laden og hans militante kadre er ikke en ny anti-imperialisme som venstrefløjen kan samarbejde med eller støtte. At bin Laden er venstrefløjens fjendes fjende, gør ham ikke til venstrefløjens ven. De frygtelige konsekvenser af de USA-ledede besættelser af Irak og Afghanistan har tenderet til at skjule at den modhegemoniske bevægelse er konfronteret med et falsk valg der skal afvises. Et valg mellem en aggressiv imperialistisk magt i skikkelse af USA og en stærkt reaktionær antiglobaliseringsbevægelse i skikkelse af al-Qaeda og andre. Forsøget på at reducere den politiske horisont til et valg mellem disse to fundamentalismer skal afvises til fordel for formuleringen af et revolutionært perspektiv, til fordel for udviklingen af en ny internationalisme af virkelig kosmopolitisk snit hinsides den problematiske legitimering af undertrykkende stater og reaktionære bevægelser som "anti-imperialistiske". Opgaven er at etablere en ny internationalisme hinsides Den Kolde Krigs dualistiske verdensbillede, hvor kritik af den ene side var lig med støtte til den anden. ■

Mikkel Bolt underviser i moderne kulturhistorie på Københavns Universitet og har bl.a. publiceret bogen "Den sidste avantgarde. Situationistisk Internationale hinsides kunst og politik" (2004).

Blekingegadebanden: gangstere eller guerillaer?

”KRIMI”. *Blekingegadebanden er velskrevet, gedigen, historisk underholdning, men hvorfor udkommer den netop nu, og kan venstrefløjen i dag lære noget af bandens historie?*

Af **Ulrik S. Kohl**

Peter Øvig Knudsen: Blekingegadebanden I og II, Gyldendal, hhv. 435 & 525 sider, pr. stk. kr. 299,-

Udover at sælge over 100.000 eksemplarer af sit værk om Blekingegade-sagen har Peter Øvig Knudsen høstet en stribe priser, senest den hæderkronede Cavling Pris. Statens Kunstfond skriver i sin begrundelse for at hædre Øvig at forfatteren har kortlagt en af de mest bizarre episoder i efterkrigstiden. Den holdning vender vi tilbage til om et øjeblik.

Øvigs to bøger fortæller historien om en revolutionær gruppe der har sit udspring i den maoistiske organisation KAK. KAK udviklede sin egen anti-imperialistiske teori om ”snylterstaten” der indebar at man opgav at mobilisere den danske arbejderklasse da den opfattedes som reaktionær og en del af undertrykkelsen i den tredje verden. Resten af den danske venstrefløj bliver betragtet som useriøs og kaldt for ”venstredynen”. Gruppen, der senere blev kendt som Blekingegadebanden, specialiserede sig i stedet i at røve penge til støtte for den palæstinensiske befrielsesbevægelse PFLP. Tanken var at grundlæggende forandringer i den kapitalistiske verdensorden kun kunne komme fra den tredje Verden.

Bøgerne er sandsynligvis de mest læste nogensinde

om en organisation på den danske venstrefløj. Det skyldes ikke mindst at Øvig er en fremragende historiefortæller. På bøgernes inderflapper står der: ”Teksten er ikke på nogen måde baseret på forfatterens fantasi, men udelukkende på et stort antal skriftlige og mundtlige kilder.” Dén sætning er falsk og unødvendig reklame, for Øvig har ingen grund til at skamme sig over sin fantasi. Bøgerne er medrivende som en krimi, præcis fordi hovedpersonerne er tegnet som karakterer i en roman: den ideologiske guru med storhedsvanvid, guruens intrigante og tyranniske kone, den perfekte hacker, og så videre. Det bedste eksempel er den godhjertede, men også hensynsløst handlekraftige Holger Jensen; Danmarks bedste brandmand og selvfølgelig sexy som satan selv. Til sammenligning virker Che Guevara som en mut funktionær fra en finsk pensionskasse.

Hvad angår kildegrundlaget havde der ikke været nogen bog uden adgang til dele af politiets arkiver og samtaler med tidligere PET-folk. En mistænksom sjæl kan gruble over med hvilke bagtanker hemmelige dokumenter blev gjort tilgængelige for Øvig - og hvilke, der ikke blev det. På den anden side har det næppe begejstret alle dele af PET og Justitsministeriet at bøgerne skulle forårsage så megen blæst om netop disse to institutioners håndtering af opklaringsarbejdet.

Men Øvigs bog er ikke bare

”**Guerillaer og befrielsesbevægelser som Nelson Mandela’s ANC har også dræbt og røvet. Forskellen er, at gruppen fra Blekingegade på grund af sin særprægede politiske analyse tillod sig helt at se bort fra ... lokalbefolkningens støtte og sympati**

GUERILLA. PFLP-partisaner fra 1970'erne poserer.

en drama-dokumentarisk krimi, det er også en historiebog. En af de mest spændende udviklinger indenfor historikerfaget i de senere år er fremvæksten af den såkaldte "mikrohistorie". Mikrohistorikere har vist at indlevende portrætter af outsiders og marginaliserede grupper kan afsløre væsentlige ting om resten af samfundet som den "officielle" historieskrivning ignorerer. På den måde er beretninger om for eksempel en skrupskør møller i inkquisitionstiden blevet brugt til at afdække overraskende ting om skjulte magtkampe mellem den katolske kirke og den brede befolknings fortolkninger af religion.¹

Det er ikke Øvigs ærinde at forklare at radikaliseringen af unge danskere, som de senere bandemedlemmer, var en let forståelig reaktion på de vestlige demokratiers moralske og politiske bankerot i form af USA's udryddelseskrig mod den vietnamesiske befolkning, og den israelske stats menneskefjendske brutalitet mod palæstinenserne.

Men for den nysgerrige læser med baggrundsviden i bagagen giver Øvigs bøger masser af den slags stof til eftertanke. Blekingegadebandens voldsparathed, der kostede en politimands liv og efterlod flere ofre med forkrøblede skæbner, var i småt et spejlbillede af vestlige militærapparaters tortur og mord på frihedskæmpere og civile i slutfasen af opgøret med kolonitiden. Bandens globaliserede moralske logik var 30 år forud for sin tid - og komplet uforståelig for omverdenen.

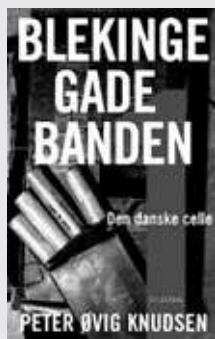
Øvig gør sig hæderlige anstrengelser for at ramme en saglig tone der ikke er skinger. Derfor er bøgerne brugbare såvel for den kritiske læser på venstrefløj og for den regerende højre-elite, der kan bruge de populære tykke bind til at gokke venstrefløj i nøden med, og terrorstemple solidaritet med befrielsesbevægelser. Sjovt nok indgår bøgerne også i elitens egne interne opgør. Med henvisning til Øvigs bøger har Venstre-politikere som Søren Pind således forlangt at den konservative Lene Espersens justitsministerium skal kulegraves. Og Udenrigsminister Per Stig Møller har langet ud efter tre byretsdommere, der i den såkaldte T-shirtsag mod solidaritetsinitiativet Fighters+Lovers dømte at PFLP ikke er en terrorgruppe. Dommerne burde have læst Blekingegadebanden for så havde de dømt anderledes, mener ministeren.²

Det er i dag let at pege fingre af Blekingegadebanden på grund af dens fiaskoer: Gruppen blev ødelagt, medlemmerne fængslet, og mulighederne for at fortsætte det politiske arbejde kraftigt stækket. Det teoretiske grundlag var af tvivlsom værdi, arrogancen overfor arbejdende mennesker i Danmark grænseløs, og gruppens gerninger vakte afsky. Banden var en sær størrelse der er svær at få til at passe helt i rollen som enten gangstere eller guerillaer.

Ligesom gangsterbander som Hells Angels har Blekingegadebanden begået drab og lavet kriminalitet for at skaffe penge. Forskellen er at rockere ikke har som mål

” Dommerne burde have læst Blekingegadebanden for så havde de dømt [T-shirt gruppen Fighters+Lovers] anderledes, mener ministeren.

at erstatte den borgerlige stat med noget mere menneskevenligt, de vil bare berige sig selv. Guerillaer og befrielsesbevægelser som Nelson Mandelas ANC har også dræbt og røvet. Forskellen er at gruppen fra Blekingegade på grund af sin særprægede politiske analyse tillod sig helt at se bort fra en ting, der er blandt de vigtigste for en guerillabevægelses succes - nemlig lokalbefolkningens støtte og sympati. Den tankegang er farlig for en væbnet gruppe der betragter sig som revolutionær.

Men hvad er det egentlig for præmisser bandens handlinger skal bedømmes på? Er vold for eksempel et legitimt middel i den politiske kamp i Danmark? Ja, mener den borgerlige stat tydeligvis, eftersom politi bliver sat til at tæve fredelige politiske demonstranter, som for eksempel faglige blokadevagter under RiBus-konflikten, eller til at skyde på urolige aktivister som de autonome under EU-protesterne d. 18. maj 1993. Også de dele af venstrefløjens der ikke er pacifister, anerkender vold og militans som en del af den politiske kamps virkelighed. For en inspirerende debat om dette emne i kølvandet på Ungdomshus-uroighederne kan man tjekke modkraft.dk's artikelserie om militans eller friklasse.dk.

Et provokerende spørgsmål er om venstrefløjens i en modløs, individualistisk og fremmedfjendsk tid som vores kan lære af Blekingegadebandens ihærdighed, pro-

fessionalisme og konsekvente internationale solidaritet? For beretningen om banden rummer også en succeshistorie. Støtten til PFLP bidrog til at palæstenserne kunne tilkæmpe sig en position som et folk med anerkendte rettigheder - undertrykte, javist - men hverken glemt eller overset. PFLP var dengang (og er det i dag) den vigtigste repræsentant for den demokratiske venstrefløj i Palæstina. For progressive tilhængere af det palæstinensiske folks ret til selvbestemmelse, var det dengang indlysende rigtigt at støtte PFLP med penge og våben. Sådan er det også i dag. Hvad der til gengæld er anderledes i dag er det politiske klima i Danmark. Styrkeforholdet mellem højre og venstre i dag er sådan at når Statens Kunstfond kalder Blekingegade-af-færen for bizar så er det underforstået at det også er selve venstrefløjens forestilling om socialistisk revolution i Danmark og verden, der bliver anset som bizar. Venstrefløjens frihed til at bevæge sig i de nødvendige kampe

i samfundet er indskrænket voldsomt af højrefløjens offensiv. Derfor er det værd at huske at frihed ikke er noget man får forærende, men noget der skal erobres. ■

” **bøgerne [er] brugbare såvel for den kritiske læser på venstrefløjens og for den regerende højre-elite, der kan bruge de populære tykke bind til at gokke venstrefløjens i nøden med, og terrorstemple solidaritet med befrielsesbevægelser**

Noter:

- 1 Carlo Ginzburg: *Osten og Ormene*. Forlaget Klim, 2006.
- 2 Weekendavisen: *Den globale værdikamp og os*. 21.12.2007.

Ulrik S. Kohl er historiestuderende og aktiv i Internationalt Forum.

Et Columbus-æg

MAKVÆRK. Når der udkommer nye biografier over historiens store skikkelser er det altid værd at overveje om de bidrager med ny viden eller blot er endnu en hyldet til individualismen. Det sidste synes, ifølge disse to anmeldere, at være tilfældet med den sidste nye Columbus biografi.

Af Michael Hunnicke og Peter Hegner Bonfils

Herman Lindqvist: Christoffer Columbus – var han rigtig klog?, Jyllandspostens Forlag, 212 sider, kr. 249,-

”Forskellen på ridderen Don Quijote og admiralen, vicekongen og guvernøren Columbus er vel kun, at Don Quijote er en litterær skikkelse, opdigtet, men Columbus var en person af kød og blod”.

Sådan lyder en af de indledende sætninger i den svenske historiefortæller Herman Lindqvist’ seneste populærhistoriske værk omkring en af historiens ”store” personligheder. Denne gang er det *Columbus* han kaster sig over. Men så går det galt. Lindqvist får med sin ukritiske, nærmest blåøjede, tilgang til en særdeles tvivlsom kilde – de såkaldte ”dagbøger” – konstrueret en ”litterær Columbus”. Forskellen på ”Don Quixote” og så Lindqvist’s Columbus-bog er at hvor *Don Quixote* er et litterært mesterværk, er Lindqvist’s *Columbus* et fagligt makværk. Hvis Lindqvist ville yde sine egne værker retfærdighed så burde han gå helt over til den litterære genre. Grænsen i bogen er ofte så flydende at forskellen ikke vil være stor. Men selv indenfor sidstnævnte genre, ville værket ikke kunne hæve sig over middelmådigheden.

Lindqvist bestræber sig øjensynligt for at komme bag om

myten Christopher Columbus, og hvad der var dennes personlige motiver til at tage ud på en rejse der på mange måder var overambitiøs og med livet som indsats. Desværre, for Lindqvist og bogens læsere, er det kildemæssigt temmelig sandet jord som han bygger sit korthus på; den meget tætte skildring af Columbus’ tanker sker primært gennem brug af hans dagbøger, som er udgivet og redigeret mange år efter Columbus’ død af henholdsvis hans søn Fernando og biskoppen og historikeren Bartolome de Las Casas.

Så i stedet for at kaste lys over fortiden, indhyler Lindqvist blot Columbus i endnu et lag af myte og kongerøgelse. For sandheden er jo nok den at Columbus som person, med hans levede liv i sin fylde og kompleksitet, vil vedblive med at ligge hen i mørke. Men Lindqvist er som et barn med hvidt stykke papir – han kan ikke holde ”tomheden” ud og så bliver der digtet.

” Lindqvist er som et barn med hvidt stykke papir – han kan ikke holde ”tomheden” ud og så bliver der digtet.

Det billede som Christoffer Columbus fremmaner af sig selv i sine sidste leveår, ifølge dagbøgerne, er et nærmest mytisk billede som en af historiens store personer - som én af Guds udvalgte. Denne opfattelse hos Columbus får en ret fremtrædende placering hos Lindqvist, der udover henvisning til dagbøgerne ikke har meget at have den opfattelse i, udover en viden om religionens generelle betydning i samtiden. Lindqvist

WANTED

CHRISTOPHER COLUMBUS
GRAND THEFT, GENOCIDE, RACISM
INITIATING THE DESTRUCTION OF A CULTURE
RAPE, TORTURE, AND MAIMING OF
INDIGENOUS PEOPLE AND INSTIGATOR OF THE BIG LIE.

---

500 YEARS OF TOURISM

Go ahead steal this poster, you've already stolen everything else.

problematiserer ikke om det virkelig var de reelle motiver for hans handlinger eller blot en desperat mands forsøg på at hævde sig selv.

Er det ikke Columbus' konstante flugt fra sig selv og hans forsøg på at skabe et andet "image" der er det interessante? Eller mere præcist hvilke forhold i samtiden der foranledigede ham til at gøre det? Det mener undertegnede i hvert fald. Men Lindqvist skal absolut opdyrke- og digte en "stor mand" – så er den borgerlige, individualistiske fascination

af og barnetro på "den store ener" sikret. Men for min skyld kan Lindqvist og alle andre der ynder at udbrede kongerøgtelse omkring "de store mænd" digte løs i deres makværker – når historiografien skal skrives vil dommen falde: ikke bestået! ■

Michael Hunnicke og Peter Hegner Bonfils er begge historiestuderende, ved henholdsvis Københavns og Århus Universitet.

Imperiets værksted

HARD & SOFT POWER. USA har i årtier behandlet Latinamerika som sin baggård og har herigennem fået erfaring med hvordan man styrer andre lande efter sit eget forogdtbe-
findende. Den amerikanske historieprofessor Greg Grandin argumenter i sin bog *Empire's
Workshop* for at det er disse erfaringer der danner grundlaget for USA's aggressive uden-
rigspolitik.

Af Flemming Larsen

**Greg Grandin: Empire's Workshop
– Latin America, The United States,
and the Rise of the New Imperialism,**
Henry Holt & Co, 2006,
292 sider, paperback: kr. 109,95

Latinamerika fylder ikke meget i de danske me-
dier, og når der endelig bringes noget fra dette
kontinent, er det ofte for at gøre nar af Fidel
Castro eller Hugo Chavez. For eksempel var
det et mediestunt for et par måneder siden at
den spanske konge bramfrit havde bedt Hugo
Chavez om at holde sin kæft; denne udtalelse
havde spaniere efterfølgende morskab af at
kunne høre på deres mobiltelefon. Altså morer
vi europæere os over at kongen i den tidligere
kolonimagt forsøger at sætte den mand på
plads, som mere end nogen anden for tiden i
Latinamerika har mod til at sætte sig op mod
kolonimagtens afløser - nykolonialisterne i USA!

For det forholder sig sådan at USA gennem et
par århundreder har fundet
det helt naturligt at de havde
ret til at bestemme over deres
"baggård", Latinamerika – ja,
om dette handler den forelig-
gende bog af Greg Grandin,
som underviser i latinameri-
kansk historie ved New York
University. Hvis danskerne
havde kendt mere til det fulde
omfang af USA's interventio-
ner i Latinamerika, både de
åbne og de skjulte, havde det
nok ikke været ligeså let for
Fogh med flere at bilde os

ind at vi nu skulle ned at hjælpe Bush med at
indføre demokrati i Irak. For interventionerne
i Latinamerika har som regel haft det mod-
satte formål, nemlig at støtte udemokratiske,
reaktionære, morderiske kræfter hvis "fortrin"
har været at de ikke ville modsætte sig USA's
investerings- og handelsmæssige inte-resser.

Dette er måske ikke i sig selv overraskende for
os med hjertet til venstre, men måske omfan-
get trods alt er det, når Grandin for eksempel
kan skrive (i min oversættelse): "...før 1930
havde Washington sendt kanonbåde ind i latin-
amerikanske havne over seks tusinde gange,
invaderet Cuba, Mexico (igen), Guatemala og
Honduras, udkæmpet langvarige guerillakrige i
Den Dominikanske Republik, Nicaragua og Haiti,
annekteret Puerto Rico og taget et stykke af
Colombia for at skabe både nationen Panama
og Panama Kanalen." Senere skriver han: "Efter
Anden Verdenskrig – for at inddæmme kom-
munismen, hed det sig – udførte og fremmede
USA, oftest gennem lokale allierede, kup i

blandt andet Guatemala,
Brasilien, Chile, Uruguay og
Argentina og støttede en
brutal krig med lejetropper i
Nicaragua."

Bogens hovedtese er at Latin-
amerika har været "imperiets
værksted", forstået på den
måde at de erfaringer som
USA har fået i sin håndtering
af de latinamerikanske lande,
har det anvendt i resten af
verden. Den nuværende meget
aggressive politik under Bush'

**” Bogens hovedtese
er, at Latinamerika
har været ”imperiets
værksted”, forstået
på den måde, at de
erfaringer USA har fået
i sin håndtering af de
latinamerikanske lande
har de anvendt på
resten af verden.**

højreorienterede styre, ser Grandin allerede forberedt i 1980'erne, i behandlingen af Mellemamerika, under Reagan. Det var i denne periode at USA støttede kontraer i Nicaragua, bekæmpede oprørsbevægelsen i El Salvador samt understøttede de kræfter som begik et frygteligt folkemord på de indfødte i Guatemala.

USA "lærte" ikke kun om krig og oprørsbekæmpelse i Latinamerika, men lærte også at benytte sig af "soft power", det vil sige hvordan det var muligt at udbrede egen autoritet via ikke-militære midler, såsom handel, kulturel udveksling og multilateralt samarbejde. Også dette kunne USA bruge i relation til den store verden. Under Franklin D. Roosevelt i 1930'erne startede netop en mindre krigerisk periode i hvilken USA ville være en "god nabo" og anerkende andre nationers suverænitæt. Således kunne relationerne på den vestlige halvkugle fremholdes som model efter Anden Verdenskrig og blive forbillede for alliancesystemerne i Europa og Asien. USA blev "empire by invitation", som en historiker har udtrykt det.

Men i vore dage har det krigeriske atter fået overtaget, kombineret med aggressiv udbredelse af benhård superliberalistisk politik. Og det er måske værd at huske i disse USA-valgtider at nok er Bush og hans nationalistiske og evangeliske samarbejdspartnere ekstreme, men Grandin ser ikke noget voldsomt brud i forhold til den politik der blev ført i Clinton-perioden, mellem Reagan og Bush. Clinton-administrationen brugte militæret flittigt rundt omkring i verden, blandt andet blev Irak bombet adskillige gange.

Bogen er en del af et større udgivelsesprojekt som kaldes "The American Empire Project". Det Ny Clarté har tidligere anmeldt en bog fra dette projekt (i #03), nemlig Noam Chomskys "Hege-moni eller overlevelse". Styrken ved disse bøger set i relation til et dansk venstreorienteret publikum er deres grundige dokumentation. Der er et væld af henvisninger til artikler, bøger og hjemmesider. Grandins bog kan indimellem virke lidt tung på grund af mange ukendte navne og lokale amerikanske forhold. Men det er en bog som jeg ofte vil tage frem og slå op i når jeg skal forstå en eller anden relation mellem USA og et latinamerikansk land.

Propagandisterne for USA's førte politik mener selvfølgelig ikke – de siger i hvert fald ikke – at denne politik vil være til skade for andre nationer. Tværtimod, når USA med hård hånd vil udbrede demokrati, især forstået som et frit marked, er det jo også for de andres egen skyld: kun i et sådant samfund kan man blive lykkelig! Efter at have berettet om Latinamerikas usle sociale status i dag, med utrolig mange der lever under elendige vilkår, slutter Grandin sin bog med at stille følgende retoriske spørgsmål: "Hvis Washington har været ude af stand til at bringe rigdom, stabilitet og meningsfuldt demokrati til Latinamerika, en region som helt og holdent falder ind under dens egen indflydelsessfære og hvis befolkning deler mange af dens værdier, hvor store er chancerne så for at den vil gøre det i resten af verden?" ■

Flemming Larsen er psykoanalytiker og bachelor i samfundsfag

eks-skolens
annonce

INDGANG TIL DET PROGRESSIVE INTERNET

MODKRAFT.DK

nyheder

•

tidsskriftcenter

•

kulturmagasin

•

faglig sektion

•

kontradoxa (baggrundsstof)

•

fotoserier

•

temasektion

•

kalender

•

debat

•

progressiv shopping

modkraft.dk - det progressive danmarks
største virtuelle mødested

4.000 unikke brugere dagligt